

NUMMER 3
20e jaargang

OKTOBER 2005 ➤ RUUD KOOLE EN MARTIN VAN HEES OVER DE
SPELREGELS VAN HET PUBLIEKE DEBAT ➤ HET STUDIEHUIS GEKRAAKT
➤ NIEUW ONDERZOEK NAAR DIKKE KINDEREN ➤ ALLERSMABORG,
ONTMOETINGSOORD VOOR ALUMNI ➤ DIKKE VAN DALE EINDELIJK
KEURMERK

Magazine
voor alumni
en relaties

Broerstraat 5

Rijksuniversiteit Groningen

RUG

Academische Opleidingen Groningen (AOG) maakt universitaire kennis toegankelijk voor bedrijven, instellingen en individuen. Namens de Rijksuniversiteit Groningen biedt AOG (aankomende) managers en professionals de mogelijkheid zich op strategisch niveau verder te ontwikkelen binnen hun vakgebied.

Toegepaste Bedrijfskunde in Zeist of Groningen

Met de academische opleiding Toegepaste Bedrijfskunde verbreedt u uw bedrijfskundige kennis waardoor u met meer overtuiging uw managementtaak kunt uitoefenen.

- integraal management op academisch niveau
- theoretisch kader ter onderbouwing van uw eigen intuïtie
- directe toepassing van de verworven kennis en inzichten in de praktijk
- gesprekspartner van het hoger management en collega-managers

“Uit de opleiding heb ik veel energie gehaald. Door de wekelijkse colleges bouw je iets op met de groep, zo’n wekelijks ‘uitje’ mis ik nu wel. Gelukkig heb ik naast de verworven kennis en inzichten mijn eigen netwerk vergroot met specialisten op diverse terreinen die indien nodig geraadpleegd kunnen worden. Een stukje extra toegevoegde waarde.”

drs. Betty Wildeboer, paramedisch manager Universitair Medisch Centrum Groningen.

[Lees verder het artikel Life Long Learning elders in dit blad.](#)

- wekelijks college op een vaste dag
- gediplomeerd namens de Rijksuniversiteit Groningen
- kleinschalig en interactief onderwijs

De opleiding is bedoeld voor managers en professionals met een academische vooropleiding in een niet-bedrijfskundige studierichting en een aantal jaren werkervaring. Ook een HBO-opleiding geeft toegang, mits de werkervaring heeft geleid tot het functioneren op academisch niveau.

De opleiding start zowel in Zeist als in Groningen in **februari 2006**.

Neem voor meer informatie contact op met drs. Simon Uithol via 050 - 316 22 56 of uithol@aog.nl. Kijk ook op www.aog.nl

Rijksuniversiteit Groningen

RUG

www.aog.nl

Stuur mij de brochure Toegepaste Bedrijfskunde Zeist/Groningen*

Bel mij voor een persoonlijk studieadvies

Naam : _____ M/V

Functie : _____

Bedrijf : _____

Adres organisatie : _____

Pc/Plaats : _____

Telefoon : _____ (overdag)

Fax : _____

E-mail : _____

Vooropleiding : _____

Mogen wij u in de toekomst ook via e-mail op de hoogte houden van ons opleidingsaanbod? Ja Nee

*doorhalen wat niet van toepassing is

U kunt dit ingevulde formulier faxen naar 050 - 316 23 00 of opsturen naar AOG, antwoordnummer 7002, 9700 VD Groningen

REDACTIONEEL

Academisch niveau? Universitair gevormd? Wat houdt dat eigenlijk (nog) in? Onze universiteit is in de loop der eeuwen uitgegroeid tot een grootschalig onderwijsinstituut. Met een omzet van bijna een half miljard euro en meer dan 20.000 studenten lijkt zij meer en meer een onderneming, waarbij groei een voornaam oogmerk is. Een gigantische 'scholingsfabriek' waar bachelor- en masterstudenten worden klaargestoomd voor de maatschappij.

Toch is een universiteit wel degelijk exclusief, houdt de rector magnificus, Frans Zwarts, vol. In de nieuwe rubriek *Zwarts op wit* refereert hij aan onze academische tradities en het 'sacrale' karakter dat wetenschap van oudsher heeft.

In dit herfstnummer van *Broerstraat 5* worden zijn woorden geïllustreerd. Zo gaf Katerina Aifantis onze universiteit 'cachet' door op 21-jarige leeftijd aan de RUG te promoveren als natuurkundige. In andere berichten van het Groningse wetenschappelijke front flonkert de academische passie van enkele hoogleraren. Zoals van kindergeneeskundige Pieter Sauer, die met trots zijn nieuwe obesitas-onderzoeksinstituut presenteert en van Han Olf als hij uitlegt hoe natuurlijk een moderne ecooloog vlindernetje, wadlaarzen of savannejeep afwisselt met reageerbuisjes in het lab en rekenmodellen op de computer.

Mooi, al die geleerdheid; maar wat heeft de samenleving aan ons, RUG-alumni? De hooggeleerden Martin van Hees, filosoof aan de RUG, en Ruud Koole, politicoloog en PvdA-voorzitter, bediscussiëren de rol van de intellectueel in het maatschappelijk debat. Ook leest u over alumni die proberen invloed uit te oefenen via het onderwijs, Talpa of de Dikke Van Dale en over anderen die daar wars van zijn.

Herkent u zich in een van hen? We horen graag uw commentaar.

De redactie
redactieB5@bureau.rug.nl

INHOUD

- 4 **'Niemand weet precies hoe het werkt'**
PvdA-voorzitter Ruud Koole en ethicus Martin van Hees over de spelregels van het publieke debat
- 7 **Het studiehuis gekraakt**
Greetje van der Werf veegde in haar oratie de vloer aan met het studiehuis
- 8 **Met vlindernet, computer en grasmaaier**
Han Olf verklaart het succes van Ecologie in Groningen
- 12 **Je ziet het aankomen**
Pieter Sauer onderzoekt obesitas kinderen in nieuw instituut
- 14 **De klarinet van Pythagoras**
Conservator Dick Verel blaast een Oud-Griekse toonladder
- 15 **Alumni arrangement**
'Natuurkunde en muziek', lezing, tentoonstelling en NNO-concert
- 16 **De dikke Van Dale nu nóg dikker**
Hoofdredacteur Ton den Boon over de nieuwste uitgave
- 18 **De Allersmaborg**
Ontmoetingsoord hoort bij de RUG voor alumni, wetenschappers en studenten van de RUG
- Foto voorkant**
De Allersmaborg
➤ FOTO ANDRIES DE LANDE CREMER
- 6 **Zwarts op wit**
De rector magnificus mijmert
- 11 **Ain Wondre Stad**
Wilfred Genee, presentator en sportmanager bij Talpa
- 21 **WKB**
Column WKB Hofstee
- 22 **Nieuws van de alumni-verenigingen**
- 24 **Life Long Learning**
Drie ambitieuze vrouwen volgden de opleiding Toegepaste Bedrijfskunde
- 26 **Oraties, afscheidscolleges en hoogleraarportretten, Colofon**
- 28 **Alumni Achteraf**

Ruud Koole is sinds 2001 voorzitter van de PvdA. Hij studeerde geschiedenis in Groningen en politieke wetenschappen in Parijs en promoveerde in 1992 in Leiden. Tot 1989 was hij directeur van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de RUG. Naast zijn functie in de partij is hij in een kleine deeltijdfunctie verbonden aan het departement Politieke Wetenschappen van de Universiteit Leiden. Vanaf januari 2006 treedt hij daar fulltime in dienst als hoogleraar Nederlandse Politiek.

Frits Bolkestein luisterde op 23 jl. september de lustrumviering van de faculteit Wijsbegeerte op met een Studium Generale-lezing over de rol van de intellectuelen in het publieke debat. Twee dagen eerder kwamen de Groningse hoogleraar ethiek Martin van Hees en alumnus Ruud Koole, partijvoorzitter van de PvdA en politicooloog, bij elkaar voor een eigen debat. Een debat áchter het debat. Over deelnemers, aanjagers, spelregels en grenzen... van het publieke debat.

De spelregels van het publieke debat

‘Niemand weet precies hoe het werkt’

Nederland zegt ‘nee’ tegen de Europese grondwet. Reden voor een breed maatschappelijk debat. Allochtonen integreren niet. Hup, een breed maatschappelijk debat. En wat is er aan de hand met onze normen en waarden? We zoeken de antwoorden in een breed maatschappelijk debat. Drie onderwerpen die ook vandaag nog leiden tot scherpe columns, verhitte discussies, borrelpraat en burenruzies. Politici, opiniemakers, intellectuelen zetten de toon. Daarna is het hek van de dam. Want eenmaal op gang is een maatschappelijk debat niet meer te stuiten.

Stop. Terugspoelen. Voor je het weet zit je er midden in en praat je mee. Zonder te weten wáár je precies aan meedoet en met wie. Juist dit dilemma doet Martin van Hees de wenkbrauwen fronsen. Wat is een intellectueel precies? Waar speelt het publieke debat zich af en welke regels worden daarbij gehanteerd? Ruud Koole (wenkbrauwenstand: relativering) heeft duidelijk minder bezwaar tegen losse eindjes in het publieke debat. Toch is het ook volgens hem niet onverstandig om zowel de intellectueel, als het maatschappelijk debat eens onder de loep te nemen.

Nerveus

‘Ik gebruik het begrip “intellectueel” eigenlijk nooit,’ zegt Van Hees. ‘En ik word al helemaal nerveus als mensen zichzelf intellectueel gaan noemen.’ Zou hij zich toch aan een definitie moeten wagen, dan is een

intellectueel volgens de filosoof op z’n minst een breed georiënteerde toeschouwer; iemand die betrokken is, maar toch een zekere mate van afstand tot het onderwerp kan bewaren. Koole gaat hierin mee en voegt eruditie toe aan het lijstje van intellectuele eigenschappen. ‘Jean- Paul Sartre is een goed voorbeeld. Samen met Raymond Aron was hij mede bepalend voor het maatschappelijk debat in Frankrijk in de vorige eeuw.’ Dichter bij huis en in de huidige tijd denkt Koole aan mensen als politicoloog Koen Koch, hoogleraar internationale betrekkingen Bart Tromp en socioloog en jurist Kees Schuyt.

Alliedrie mengen zij zich als columnist in het publieke debat. Dit kan de status van intellectueel mede veroorzaakt hebben, stelt Van Hees. ‘Participatie in het debat maakt iemand tot intellectueel en tegelijkertijd spreken we over de verantwoordelijkheid van intellectuelen om zich in het debat te mengen. Juist dit ambigue karakter maakt de term gevaarlijk. De rol van een arts of politicus is relatief eenvoudig. Over de rol van intellectuelen en hun bijdragen bestaat grote onduidelijkheid.’

Als je niet precies weet wie intellectueel is, dan is de rolverantwoordelijkheid ook niet heel scherp. ‘Maar hoe erg is dat?’ vraagt Koole zich af. ‘Laat de vraag wie intellectueel is maar onderdeel zijn van het debat.’

De vraag wie zich intellectueel kan noemen verdwijnt naar de zijlijn, maar over

de verantwoordelijkheid van intellectuelen zijn de heren nog niet uitgepraat. Van Hees: 'Zodra je iemand als intellectueel bestempelt, geef je diegene extra gewicht. Hij zou in het publieke debat een grotere verantwoordelijkheid hebben dan de burger in het algemeen. Daar verzet ik mij hevig tegen.' Volgens Koole bestaat er wel degelijk een zekere verantwoordelijkheid: 'Als de maatschappelijke ontwikkeling de verkeerde kant op dreigt te gaan, dan moet je die, als je daartoe in staat bent, ten goede proberen te beïnvloeden. Dat is je morele verantwoordelijkheid.' De PvdA-leider deed het zelf onlangs door zich tijdens een

een maatschappelijk relevant onderwerp. Ook moet het debat gevoerd worden op vrijwillige basis. Een van bovenaf opgelegd debat, zo bleek in de tachtiger jaren tijdens de brede maatschappelijke discussie over kernenergie, is gedoemd te mislukken. In datzelfde licht kun je volgens Van Hees het normen-en-waarden-debat van premier Balkenende zien. Daarbij is sprake van een interessante paradox: 'De politiek stelt dat burgers moeten nadenken over hoe we met elkaar omgaan en wat een goede samenleving is. Maar vervolgens zegt Balkenende nadrukkelijk dat er geen besluitvorming volgt en

'Wijsgeren beleren de politiek maar al te graag, maar hun lessen – die doorgaans uitblinken in academische geleerdheid – komen meestal als het te laat is' (Frits Bolkestein)

manifestatie op de Dam uit te spreken tegen de verharding van het immigratiedebat.

Burgerforum

Tot zover de rol van de intellectueel. Over naar dat tweede, zo weinig gedefinieerde begrip: het publiek – of liever – maatschappelijk debat. Wat het niet is, blijkt eenvoudiger aan te geven dan wat het wel is. 'Het is geen burgerforum van 160 mensen, ingesteld door minister Pechtold van Bestuurlijke Vernieuwing omdat hij vastloopt in het onderwerp kiesstelsel', zegt Koole. 'Dat is gewoon je verantwoordelijkheid als minister niet nemen.' Het is ook niet een door de regering opgelegd debat over de Europese grondwet. Of een debat over immigratie, tenminste, zolang allochtonen en autochtonen alleen in eigen kring met elkaar praten.

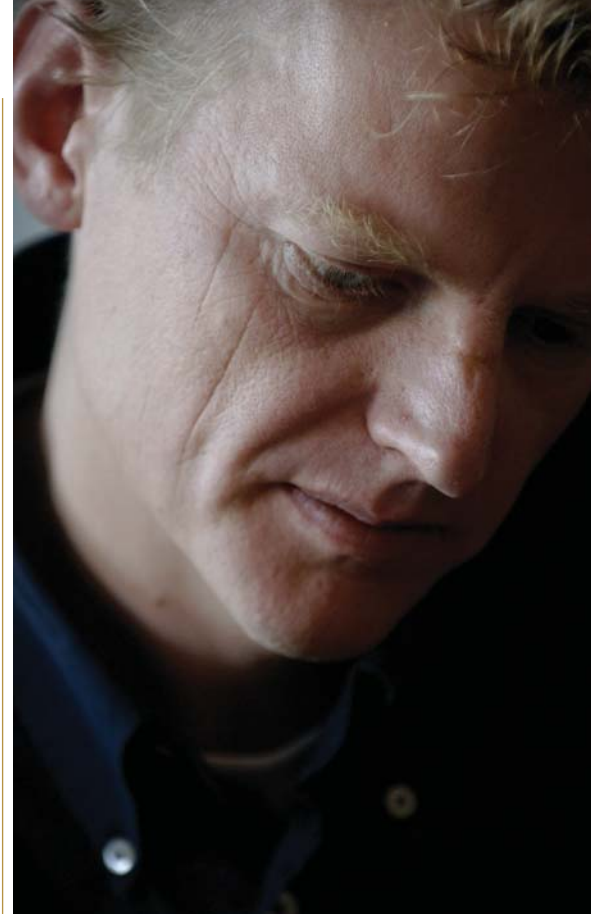
Als je deze negatieve voorbeelden op een rijtje zet, wordt duidelijk wat minimaal nodig is om wél van een breed maatschappelijk debat te kunnen spreken. Je hebt mensen nodig met verschillende achtergronden en meningen, een gemeenschappelijke ruimte en

dat burgers zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen.'

Koole vindt het juist nodig om onderscheid te maken tussen publieke debatten en de besluitvorming. De verantwoordelijkheid voor de beslissingen ligt uiteindelijk bij de politiek. Maar dat wil niet zeggen dat de politiek haar ogen moet sluiten voor de uitkomsten van het debat. Net als een rechter die in het bepalen van de strafmaat rekening houdt met het algemeen rechtsgevoel, kan de overheid zich laten beïnvloeden door het publieke debat. Van Hees fronst zijn wenkbrauwen opnieuw: 'Dat is precies waar mijn aarzeling begint. De inrichting van het publieke debat kan de besluitvorming beïnvloeden. Dan is het volgens mij belangrijk om te weten wie er meepraat, wie wat zegt en in welke volgorde. Zoals een debat nu plaatsvindt, is het niet zuiver; weet niemand precies hoe het werkt.'

Verantwoordelijkheid

De zuiverheid van het debat is iets wat je volgens Koole niet moet willen reguleren.

Martin van Hees is universitair hoofd-docent en bijzonder hoogleraar ethiek aan de RUG. Hij studeerde filosofie en politicologie in Rotterdam en is sinds 1998 aan de Faculteit Wijsbegeerte van de RUG verbonden. Sinds vorig jaar is hij leider van het omvangrijke NWO-Vici onderzoeksprogramma 'Modelling Freedom'. Dat onderzoek richt zich op normatieve vraagstukken die de fundamenteën van het ethisch en politiek liberalisme betreffen. Het gaat daarbij vooral om de analyse van het vrijheidsbegrip en de verdediging en fundering van individuele rechten.

Prof.dr. Frans Zwarts
rector magnificus

DIENSTKLEDIJ

'Ik ben groot geworden in Den Haag en als heel klein jongetje vond ik het altijd een feest om de Scheveningse vissers in klederdracht te zien. Prachtig, dat maakte een diepe indruk op me. Maar ja, naderhand vroeg ik me natuurlijk wel af waarvoor die kleren eigenlijk nodig waren.

Nu loop ik regelmatig zelf in klederdracht, bij de opening van het academisch jaar, bij oraties en promoties. Hoewel ik er in het begin erg aan moest wennen, is de toga onderdeel geworden van mijn dienstkleedij. Ik hecht er sterk aan. Het dragen van een toga bij wetenschappelijke ceremonies is een traditie die nauw verweven is met de oude religieuze wortels van de wetenschap. Volgens sommigen is die band nog niet helemaal verdwenen. Zo zou het feit dat vrouwen juist aan universiteiten een achtergebleven positie innemen veel te maken hebben met die religieuze komaf.

De oorsprong is op de achtergrond geraakt en de traditie is

vorm geworden. Er zijn hoogleraren geweest die geweigerd hebben een toga te dragen. Een beroemd voorbeeld is Lolle Nauta. Die liep altijd in kostuum. Er zijn er zelfs geweest die hun toga in de Rijn hebben gegooid. Toch heeft de traditie zich weten te handhaven. Voor veel mensen is een promotie of oratie nog steeds een indrukwekkende gebeurtenis.

Dat wetenschappelijke ceremonies een zekere distantie scheppen, is niet ongewenst. De universiteit moet zich ook als institutie profileren. Anders wordt zij weggevaagd in het maatschappelijk geweld. De ceremonies helpen bij het behouden van de institutie. Wij bestaan bijna vierhonderd jaar en daar ben ik heel trots op. Wij zijn bijvoorbeeld al ouder geworden dan de Vereenigde Oost-Indische Compagnie. Die heeft maar tweehonderd jaar bestaan. En vergeleken met ons stelt de KLM helemaal niks voor. Gewoon in stand houden die tradities en vooral niet luisteren naar adviesbureaus die hieraan iets willen veranderen.'

► TEKST EDZARD KROL

► VERVOLG VAN PAGINA 5

Volgens hem kan bijna alles worden ingebracht. Het is niet allemaal even nuttig, maar dat komt dan snel genoeg aan het licht. Daarbij geldt wel dat er een individuele verantwoordelijkheid bestaat, vooral bij opiniemakers en intellectuelen. 'Neem Ayaan Hirsi Ali. Zij voert terecht actie als het gaat om onderdrukking van vrouwen in bepaalde delen van de Islamitische wereld. Maar als ze in het algemeen zegt dat de Islam een achterlijke cultuur is, omdat de Verlichting er nog niet heeft plaatsgevonden, dan denk ik dat ze te scherp formuleert. Als opinieleider mag je misstanden aan de kaak stellen, maar je moet je altijd afvragen wat de effecten kunnen zijn van je formuleringen.'

Helemaal zuiver of niet, het maatschappelijk debat kan een goed instrument zijn om burgers in een vroeg stadium bij de besluitvorming te betrekken, aldus Koole. Misschien is het zelfs een instrument waarmee de kloof tussen burger en politiek overbrugd kan worden. Van Hees maakt zich hierover weinig illusies: 'Ik weet niet of die kloof er is en, als hij er al is, of het publieke debat helpt die kloof te overbruggen. Ik kan geen voorbeeld bedenken van een debat waarbij uiteindelijk een consensus werd bereikt. Als het publieke debat één ding bewijst, dan is het hoe pluriform de meningen zijn.'

► TEKST SANDER KOENEN

► FOTO'S KICK SMEETS

Ze wil een luis in de pels zijn van het studiehuis totdat het goed functioneert. Greetje van der Werf is een van de maar de liefst vier hoogleraren onderwijskunde die dit jaar zijn begonnen aan hun missies bij de Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, voorheen PPSW. Over de missie en passie van haar collega's Roel Bosker, Alexander Minnaert en Douwe Beijaard hopen wij u in een volgende *Broerstraat 5* te informeren.

Het studiehuis gekraakt

Het was een welluidende oratie waarin Greetje van der Werf eerder dit jaar de vloer aanveegde met het studiehuis dat inmiddels op de Nederlandse scholen de dienst uitmaakt. Althans, zo klonk het vermoedelijk in de oren van vóórstanders van zelfstudie en de coachende docent in plaats van de ouderwets strakke regisseur die werkelijk alle touwtjes in de les stevig in handen heeft. En ze komt er ook openlijk voor uit: 'Ik ben géén voorstander. Voor de meeste leerlingen is het gewoon niet geschikt.'

Te jubelend

Tot zover een klip en klaar begin. Eigenlijk zei ze het allemaal iets genuanceerder: dat de onderwijskundige veronderstellingen achter al dat zelfstandig leren misschien te optimistisch te zijn en in ieder geval – en dat was al méér dan genoeg – nog niet bewezen zijn met gedegen wetenschappelijk onderzoek. Ook het nog verder gaande 'nieuwe leren' wordt haar veel te jubelend omarmd. Simpel gezegd, voor wie het nog niet kent, laat leerlingen vooral hun interesses volgen en op hún manier leren. Weg met het keurslijf van al die structuur van vroeger en gebruik de aangeboren wens van kinderen om te leren.

Voor Van der Werf klinkt dat veel te mooi om waar te zijn; zoals nog niet zolang geleden het evangelie van de 'nieuwe economie' ook heel prettig klónk. Zelf gelooft ze het pas als het echt bewezen is. Tot die tijd zal ze blijven zeuren om bewijs, zo belooft ze plechtig.

Brieven

'Kijk, een deel van de leerlingen is gewoon heel erg slim, zij redden het in elk systeem. Als ze het gymnasium niet halen, wordt het VWO of HAVO. Dat is dan misschien jammer, maar nog geen dramatisch gevolg te noemen.' Anders is het voor minder slimme leerlingen. Ze vertelt over brieven van leerlingen van ROC's die ze krijgt, van kinderen die een heel jaar verliezen, of erger, omdat ze door een gebrek aan structuur hun motivatie verloren. 'Het is soms bijna misdadig wat er gebeurt. Dat je tien lessen uittrekt voor het organiseren van een vis-uitstapje. Omdat je dan in ieder geval een beetje organiseren leert? Kom nou, dat is niet de leeropdracht van een school. Een school moet kennis en cultuur overdragen die kinderen van thuis niet meekrijgen en ook op straat of elders niet worden bijgebracht.'

Maar wat dan? Terug naar de jaren vijftig en allemaal gedwee in de schoolbankjes om keurig die kennis en cultuur uit het hoofd te leren? Natuurlijk niet. Opnieuw nuance. Het gaat erom dat de witte vlekken in de theorie van het nieuwe leren worden ingevuld en dat dáár waar het niet werkt het systeem wordt gecorrigeerd. 'Verbeteringen die dan in hele kleine stapjes moeten worden doorgevoerd en niet in telkens grote operaties die elkaar te snel opvolgen.' Uiteindelijk zal een mengvorm van 'nieuwe' en lekker ouderwets 'gewone' lesvormen onvermijdelijk blijken, vermoedt Van der Werf. 'Al was het maar om de zwakkere leerlingen meer kans te geven.'

► TEKST JAN BLAAUW

► FOTO MARTEN FROMA

Hun artikelen worden meer geciteerd dan die uit Oxford of Cambridge. De Groningse ecologen behoren tot de wereldtop. Han Olf is een van hen. En wie bij het woord 'bioloog' nog steeds denkt aan een Prikkebeen gewapend met vlindernet, verrekijker en botaniseertrommel, loopt een flink eind achter.

Met vlindernet, computer

Het klassieke beeld van een ecooloog die het veld in gaat met een vlindernetje, een plantengids en een verrekijker klopt niet meer.' Han Olf, hoogleraar Ecologie, zit aan een tafel in zijn werkkamer. Hij probeert uit te leggen hoe zijn vak de afgelopen twee, drie decennia is veranderd. 'De ecologie zoekt naar samenhang tussen allerlei natuurlijke processen. Vroeger werd vooral beschreven wat je zag. Tegenwoordig maken we veel meer gebruik van computermodellen en experimenten.'

Olf (1962) hoort tot een generatie ecologen die rond de eeuwwisseling in Groningen zijn aangetreden. Met zijn collega's maakt hij deel uit van het CEES, het Centre for Ecological and Evolutionary Studies, een onderzoeksschool waarin ecologen uit verschillende disciplines met verschillende achtergrond zijn verenigd. In totaal omvat het CEES acht onderzoeksgroepen met elk een aantal verschillende onderzoeklijnen, vertelt Olf. Daarmee is het een van de grootste ecologische onderzoekcentra van Nederland.

Als hoogleraar staat Olf aan het hoofd van de onderzoeksgroep COCON, Community and Conservation Ecology. Een belangrijk deel van zijn onderzoek speelt zich af op de savannes van Zuid-Afrika en Tanzania. Daar bestudeert hij met collega-onderzoekers de invloed van verschillende grazers, niet alleen op het landschap, maar ook op elkaar. 'We proberen te ontrafelen hoe die dieren daar samenleven. Er lopen daar misschien wel twintig soorten grazers rond die allemaal precies dezelfde soort gras eten. Hoe kan het nou dat er niet een soort is die de hele boel overneemt?'

Olf en zijn collega's maken bij hun werk gebruik van afrasteringen waarmee ze verschillende soorten dieren kunnen buitensluiten, zogeheten exclosures. 'Die hebben allemaal een speciale vorm, zodat we heel gericht bepaalde soorten kunnen buitensluiten. De grootste soort, de witte neushoorn, heeft zijn knieën vlak boven de enkel zitten. Daardoor kan hij z'n poten niet ver optillen en om hem tegen te houden hoeven we alleen maar een laag kabeltje te spannen.'

Grasmaaier

Zo staat op de Afrikaanse savannes een heel rijtje afgepaalde gebieden, stuk voor stuk gericht op het buiten houden van bepaalde diersoorten. 'Na een kabeltje voor de neushoorns, plaats je een hek op koeienhoogte. Daarmee houd je de buffels en de zebra's tegen, maar bijvoorbeeld niet de gazelles. Die springen daar overheen. Een volgend hek is dan zo hoog dat gazelles er niet overheen kunnen, maar hazen kunnen er bijvoorbeeld wel in. Dan heb je nog

één soort en daarmee sluit je alle grazers buiten, behalve muizen.'

De waarnemingen uit Afrika worden in het Biologisch Centrum gebruikt voor het opstellen en verfijnen van computermodellen. Informatie uit die modellen wordt vervolgens in veldexperimenten getoetst. De afgelopen vijf jaar vergeleken de Groningse biologen op die manier aan de hand van de plantengroei de invloed van het wild. Niet alleen op de begroeiing, maar ook op elkaar. Een buffel die per dag een tientallen kilo's lang gras 'wegmaait' zou op die manier bijvoorbeeld ruimte maken voor kleinere grazers, zoals wildebeesten en wrattenzwijnen, die afhankelijk zijn van kort gras.

Die aannahme wordt nu in het veld onderzocht door een Groningse promovendus, Joris Cromsigt. 'Hij heeft met een maaimachine stukken van de savanne onderverdeeld in een mozaïek. Dat zag er overigens wel een beetje vreemd uit, iemand die achter een grasmaaier loopt midden in de uitgestrekte savannes.'

Heilige graal

Een van de belangrijkste hypothesen, Olf noemt het de 'heilige graal van de ecologie', is het idee dat biologische diversiteit zichzelf in stand houdt. 'Dat is vooral belangrijk als je het hebt over de bescherming van megaherbivoren, de olifant, de neushoorn en het nijlpaard. Een olifant eet per dag ontzettend veel gras, die zorgt in z'n eentje voor een heleboel variatie in de structuur van de begroeiing.'

Naast het werk in Afrika houdt de onderzoeksgroep van Olf zich onder meer bezig met zogeheten restoration ecology, eenvoudig gezegd het herstel van aangetaste

‘Dat biodiversiteit zichzelf in stand houdt,
is onze “heilige graal”’

en grasmaaier

natuurgebieden en het ontwikkelen van nieuwe natuur. Daarvoor wordt op dit moment vooral onderzoek gedaan in moerasgebieden in Polen en Slowakije. Daarnaast houdt de groep zich bezig met coastal ecology, voornamelijk in het waddengebied en de Baltische zee.

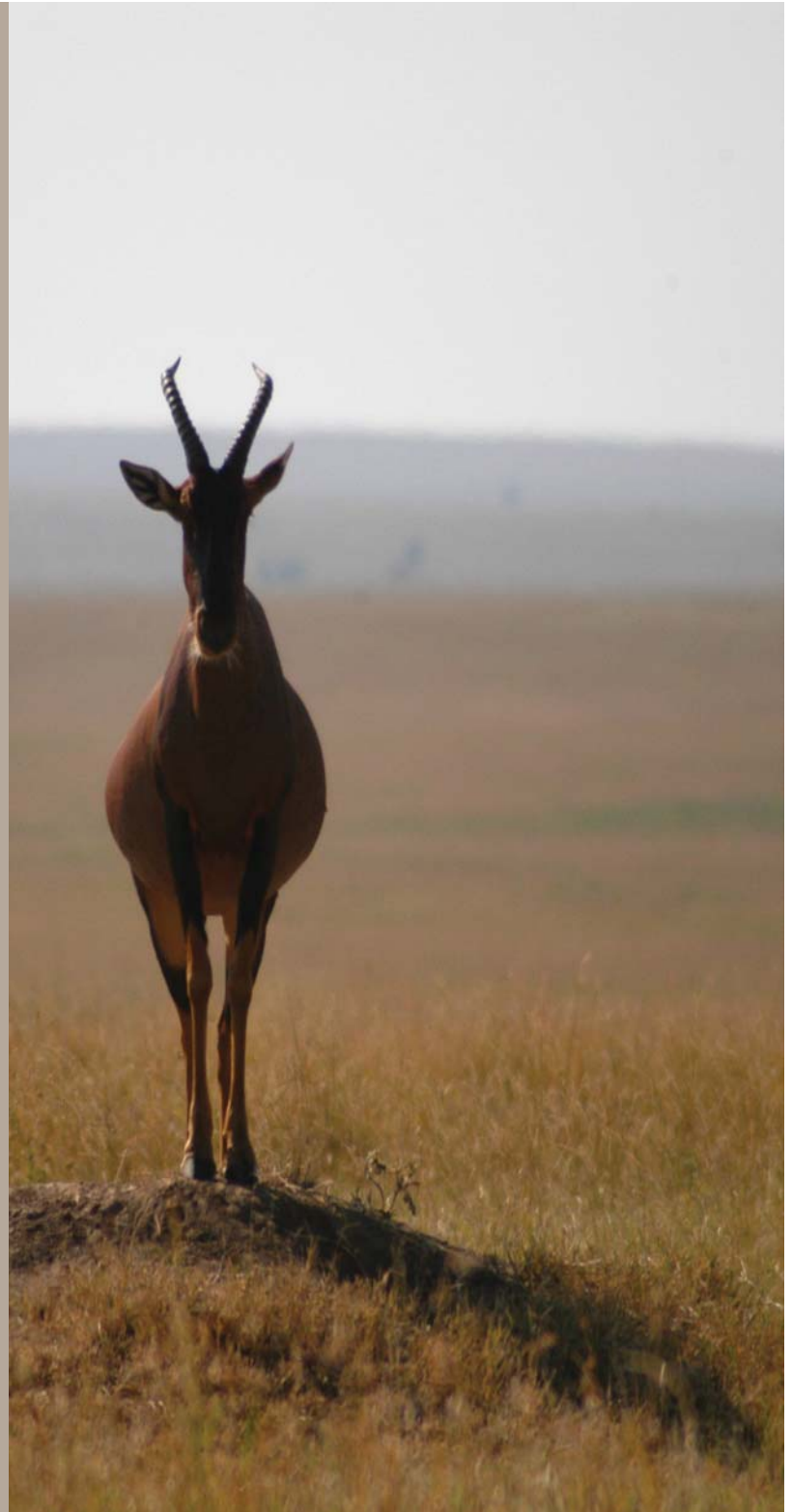
De sterke verbondenheid met de Waddenzee is de Groningers in het verleden wel eens op kritiek komen te staan. Toen twee jaar geleden de discussie over de kokkelvisserij in de Waddenzee op z'n hoogtepunt was, verweten de vissers dat de onderzoekers van het Biologisch Centrum bevooroordeeld waren. ‘Je moet als wetenschapper altijd objectief kijken naar wat de feiten zijn,’ reageert Olff. ‘Ik ben er trots op dat Groningse biologen hun uitspraken altijd zijn blijven baseren op wetenschappelijke gegevens. Dat kan niet iedereen zeggen die zich in het debat heeft gemengd.’

Groningse school

‘Ik denk wel dat je ondertussen voorzichtig mag zeggen dat er een “Groningse school” van ecologie is ontstaan. Een van de sterke punten is dat we al heel erg lang in dezelfde gebieden werken. Mijn collega Jan Bakker volgt bijvoorbeeld sinds 1972 steeds dezelfde vegetatie in steeds hetzelfde gebied. Dat is onderzoek waar ontzettend veel informatie vanaf komt en dat is een heel sterke basis voor het opstellen van hypothesen en experimenten, leidend tot een unieke combinatie van onderzoek in het veld en in het lab.’

Een ander uniek aspect aan het werk van Groningse biologen is volgens Olff de combinatie van ecologisch en evolutionair onderzoek. ‘Dat zijn twee gebieden die bij andere instituten vaak gescheiden zijn. De integratie is hier juist heel sterk. Daardoor kun je niet alleen onderzoek doen naar diversiteit, maar je kunt ook de vraag stellen waar de diversiteit die je ziet vandaan komt. Hoe is zo iets nou ontstaan.’

Olff vertelt dat hij juist een reeks excursies naar het Balloërveld heeft afgerond. Kersverse eerstejaars studenten vertelden hem daar dat ze uitgerekend voor Groningen kozen vanwege de combinatie van verschillende disciplines. Vooral de integratie tussen ecologie en mariene biologie lijkt studenten te lokken. ‘Een ontzettend sterk punt is dat je hier naar heel veel verschillende ecosystemen kunt kijken. Vissen, algen, bacteriën, scholeksters, olifanten. Je kunt hier in de ecologie echt alle kanten op.’

► TEKST ERNST ARBOUW

Spraakmakende boeken

Spraakmakende Boeken is een jaarlijkse reeks van zeven lezingen over literatuur voor een breed publiek van geïnteresseerde lezers. De lezingen worden verzorgd door vooraanstaande specialisten van de letterenfaculteit van de RUG. Zij geven een interpretatie van het te bespreken boek. Verder is er aandacht voor de schrijver en zijn of haar oeuvre, de plaats van dat oeuvre in het betreffende taalgebied en de ontvangst van het werk. De lezingen vinden plaats op donderdag van 20.00–22.00 uur in het Academiegebouw. De toegang is gratis. Zie ook www.rug.nl/let/spraakmakendeboeken

Programma

3 november 2005

► Philip Roth – *De menselijke smet*.

Spreker: drs. Judith Lichthart

1 december 2005

► Philippe Claudel – *Grijze zielen*.

Spreker: prof.dr. Liesbeth Korthals Altes

PPSW heet nu GMW

Sinds het eind van de jaren tachtig werd de Groningse faculteit van de sociale wetenschappen aangeduid als 'Faculteit der Psychologische, Pedagogische en Sociologische Wetenschappen', kortweg PPSW. Met ingang van 1 september 2005 heet de faculteit nu Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW) en in het Engels Faculty of Behavioural and Social Sciences (BSS). De nieuwe naam weerspiegelt beter dat in de faculteit zowel vanuit disciplinaire als vanuit inter- of multidisciplinaire benaderingen wordt vormgegeven aan onderwijs en onderzoek. Niet de disciplinaire verschillen worden benadrukt, maar de thematische verbinding tussen de onderdelen van de faculteit. De mens staat centraal: de mens als individu, de onderlinge relaties van mensen en de samenleving als geheel. Op de website ww.rug.nl/gmw vindt u gedetailleerde informatie over de activiteiten van de faculteit.

FOTO ROY BEUSKER

Ain Wondre Stad

Wilfred Genee (38)

- presentator sportprogramma's en manager sport bij Talpa/studeerde rechten tussen 1986 en 1992
- speciale plek: ponton onder Herebrug

'Mijn zusje begon er laatst weer eens over: "Wilfred, weet je nog dat jij altijd zo nodig bij die brug moest gaan zitten? Als ik over was uit Leeuwarden, bij jou logeerde en we waren uit geweest, dan moest ik van jou maar vast naar huis gaan. Kon jij daar nog even blijven." Mijn zusje had het over de Herebrug. Die heeft, als je vanuit de stad komt, aan de rechter kant een betonnen ding, een ponton zeg maar. Ik weet het niet meer heel precies, maar ik geloof dat ik, om er te komen, eerst over een hek moest klimmen en dan ook nog een trap af. Op dat ponton ging ik dan een tijd zitten, met opgetrokken benen, kijken hoe het licht werd en de stad langzaam leeg liep. Ik zat te mijmeren. Meestal aangeschoten. En in mijn eentje, want waar ik over nadacht, daar kon ik geen anderen bij gebruiken. Wie ben ik? Waar ga ik naar toe? Hoe bereik ik het ultieme geluk? Niemand die me opmerkte, want vanaf de gewone weg was ik bijna niet te zien.

Ik had een kamer aan de Hereweg, ik meen op nummer 23. Zolang ik daar woonde – drie jaar lang – heb ik geregeld onder de Herebrug gezeten. Nu ik in Amsterdam woon heb ik het nog, de behoefte aan reflectie. Ik wandel graag in het Vondelpark of in het Amsterdamse Bos. Of ik ga in mijn eentje naar een waddeneiland, meestal Texel. De vragen van toen houden me niet meer zo bezig. Ultiem geluk bestaat niet. Je hebt momenten van geluk. Het leven komt zoals het komt.'

➤ TEKST ELLIS ELLENBROEK

➤ FOTO MICHEL DE GROOT

Herebrug

Stelling: 'Postmodernisme is een excuus voor een gebrek aan logisch redeneervermogen.'
Lajos Brons, ruimtelijke wetenschappen, 26 juni 2005

FOTO WFA

Je ziet het aankomen

Het begint zich te ontwikkelen tot volksziekte nummer één: overgewicht. Pieter Sauer, hoogleraar kindergeneeskunde bij het UMCG, onderzoekt de oorzaken van obesitas bij kinderen, als leider van een nieuw onderzoeksinstituut.

'Een dik kind wordt vaak een dikke volwassene'

Pieter Sauer: 'Ons instituut wordt voor een belangrijk deel ondersteund door drogisterijketen Kruidvat, met een donatie van € 2.250.000,-.'

We worden zwaarder en zwaarder en zwaarder. De afgelopen jaren is het gewicht van de gemiddelde Nederlander gestaag toegenomen en obesitas, extreem overgewicht, lijkt zich te ontwikkelen tot een van de belangrijkste volksziekten. De gevaren die op de loer liggen zijn enorm; te veel vet kan onder meer leiden tot hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk, herseninfarcten en type-2 diabetes. Mensen met overgewicht leven bovendien gemiddeld aanzienlijk korter.

'Om overgewicht bij volwassenen aan te kunnen pakken, is het belangrijk bij de jeugd te beginnen,' zegt professor Pieter Sauer, hoogleraar kindergeneeskunde in het UMCG. Sauer staat aan het hoofd van het Groningen Expert Centrum voor Kinderen met Overgewicht (GEC-KO), dat de komende tijd onderzoek gaat doen naar de oorzaken van obesitas bij kinderen. Met het onderzoek hopen Sauer en zijn collega's risicofactoren voor overgewicht in kaart brengen. Daarmee moet het mogelijk worden zeer gericht aan preventie en voorlichting te doen, en dat is geen overbodige luxe. Uit verschillende cijfers blijkt dat het aantal te dikke kinderen in Nederland de afgelopen twintig jaar is verdubbeld. Volgens de gezondheidsraad is op dit moment ongeveer één op de zeven kinderen te dik. En de kilo's die je er als kind bij krijgt, raak je op latere leeftijd verdraaid moeilijk kwijt, waarschuwt Sauer.

Drentse consultatiebureaus

Sauer benadrukt dat het Groningse onderzoekscentrum zich in de allereerste plaats richt op de oorzaken van obesitas, niet op behandeling. 'Als je weet wat de risicofactoren voor obesitas zijn, dan kun je nauwkeurig aanwijzen welke kinderen gevaar lopen. Op die kinderen, en hun ouders, richt je dan vervolgens je voorlichting.'

Voor het onderzoek gaan Sauer en zijn collega's via consultatiebureaus uitgebreide informatie verzamelen van alle baby's die de komende tijd worden geboren in de provincie Drenthe, een cohort van ongeveer vijfduizend kinderen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar zogeheten biochemische parameters,

kortweg de manier waarop de stofwisseling z'n werk doet. Daarnaast wordt onderzocht of er een genetische achtergrond voor overgewicht is aan te wijzen. Sauer legt uit dat er uit eerder onderzoek aanwijzingen zijn dat de grondslag voor overgewicht op zeer jonge leeftijd wordt gelegd. 'Waarschijnlijk kunnen we bij kinderen al op hele jonge leeftijd, 1 jaar oud, indicatoren vinden dat ze later dik worden.' Dat zou een ontzettende stap voorwaarts zijn op het gebied van preventie, benadrukt hij.

Sauer vermoedt dat het veel effectiever is om energie te steken in kinderen in een risicogroep dan om brede voorlichtingscampagnes op te zetten. 'Je kunt wel tegen de hele bevolking gaan zeggen dat ze gezond moeten eten en meer moeten bewegen, maar daarmee bereik je alleen de mensen die toch al bewust leven. Wie niet beweegt, gaat ook dan niet plotseling bewegen.'

Hongerwinter

Oorzaken voor overgewicht zijn lastig te achterhalen. Het licht voor de hand met de vinger te wijzen naar ouders die hun kinderen met de auto van school halen en vervolgens met een zak chips voor de tv zetten. 'Dat is te gemakkelijk gedacht,' waarschuwt Sauer. 'Het speelt ongetwijfeld in een aantal gevallen een rol, maar twintig of dertig jaar geleden waren er ook al dikke kinderen. In de Middeleeuwen waren mensen ook dik. Waar kwam dat dan vandaan?' Sauer legt uit dat overgewicht een zogeheten multi-factoriële aandoening is, een probleem waarbij meerdere oorzaken een rol spelen. Erfelijkheid kan een rol spelen, net als sociale en economische achtergrond of de manier waarop in de allervroegste jeugd de stofwisseling is geprogrammeerd. Een voorbeeld van die laatste groep zijn mensen die zijn geboren tijdens de hongerwinter. Door het gebrek aan voedsel dat zij de eerste maanden als foetus hadden, is hun stofwisseling zo zuinig afgesteld dat zij een grotere kans lopen op overgewicht doordat zij makkelijker energie opslaan dan een gemiddeld kind. Opmerkelijk genoeg zorgt een soortgelijk afstellingsmechanisme ervoor

dat ook kinderen van moeders met overgewicht sneller dik worden.

Body Mass Index

Bij het bestuderen en bestrijden van overgewicht is er nog de moeilijkheid dat termen als 'dik' en 'overgewicht' niet zo makkelijk te definiëren zijn. Sauer: 'Uiteindelijk is zo'n kwalificatie gebaseerd op een normaalverdeling. Je kunt een grafiek maken waarin je van een groep kinderen uitzet hoe hoog hun vetpercentage is. Dan is er altijd een groep die ver boven het gemiddelde zit, maar het gemiddelde is de afgelopen jaren ook gestegen.' Bij het bepalen van het vetpercentage van kinderen maakt Sauer gebruik van de zogeheten Body Mass Index (BMI), het gewicht van een persoon gedeeld door het kwadraat van zijn lengte in meters. Voor een volwassen persoon ligt de ideale BMI ruwweg tussen de 18 en 25. Voor kinderen in de groei is het moeilijker om een ideale BMI te geven.

Naast het klinisch onderzoek komt er ook een onderzoek met proefdieren, vertelt Sauer. Daarbij wordt vooral gekeken naar het effect van medicijnen die de eetlust remmen en naar eiwitten die in het lichaam een rol spelen bij de omzetting van suiker naar vet. 'Als je kunt achterhalen welke genen daarbij een rol spelen, dan wordt het in de toekomst misschien mogelijk een stof te ontwikkelen die de genexpressie onderdrukt, die als het ware zorgt dat het gewraakte gen uitgeschakeld blijft. Dat zou dat een enorme hulp bij de behandeling kunnen betekenen.' Hoewel meer duidelijkheid over de oorzaken van extreem overgewicht in de toekomst misschien leidt tot betere behandelingsmethodes, wil Sauer zich in de eerste plaats richten op het voorkomen van overgewicht. 'Je moet het hebben van preventie. Het is wat ik zeg: een dik kind loopt een enorme kans een dikke adolescent en een dikke volwassene te worden. Behandelen van obesitas is ongelofelijk moeilijk. Daarom is die preventie voor ons zo belangrijk.'

► TEKST ERNST ARBOUW

De stelling van Pythagoras, daar heeft iedereen wel eens van gehoord. Maar Griekse geleerde Pythagoras heeft ook onderzoek gedaan naar de werking van blaasinstrumenten, onder meer bij de aulos, een soort dubbelklarinet. Een van de drie plekken in de wereld waar nog een aulos is te bewonderen is museum Vosbergen in Eelde.

De klarinet van Pythagoras

Museum Vosbergen is het levenswerk van Dick en Rietke Verel. Dick gaf tot zijn vervroegde pensioen, vier jaar geleden, natuurkunde op het Groningse Praedinius-gymnasium, zijn vrouw is violiste en uitgever. De passie voor zowel natuurkunde als muziek ontstond al vroeg bij Dick Verel. 'Als twaalfjarige ging ik naar de rommelmarkt om voor een paar dubbeltjes een oude harmonica of trompet te kopen. Thuis ging die dan uit elkaar om te zien hoe het werkte.'

Villa Vosbergen

Op deze manier legde hij de kern voor zijn verzameling oude muziekinstrumenten. 'Eerst heb je gewoon een paar klarinetten, maar dan is het opeens een verzameling. Ik raakte vooral geïnteresseerd in de historische ontwikkeling van de instrumenten.' Gaandeweg groeide de verzameling, zodat de beide Verels zich begonnen af te vragen hoe zij anderen van de collectie konden laten meegenieten. Een museum leek de oplossing. 'Maar daar valt geen droog brood mee te verdienen, dus moest ik eerst met pensioen.' Toen dat gebeurde, verkocht het echtpaar hun huis en trokken ze in Villa Vosbergen, op het gelijknamige landgoed in Eelde, waar in november 2002 hun museum opende.

'Wij huren het pand van een stichting. Met de opbrengst van ons vorige huis, ons pensioen en de bescheiden inkomsten van het museum komen we rond.' Samen geven ze rondleidingen, waarbij Dick Verel ook de natuurkunde achter de muziekinstrumenten uitlegt. 'Je kunt dat heel goed zichtbaar maken met wat eenvoudige natuurkundige proefjes. En het is goed uit te leggen, ook kinderen vinden het leuk.'

Oud-Griekse toonladder

Naast een van de eerste moderne klarinetten (gebouwd rond 1730) behoort de Griekse aulos van ongeveer 500 voor Christus tot de topstukken van de collectie. 'Ik zag hem bij een antiquair in Londen. Ik had toen nog opgroeiende kinderen, en het ding was eigenlijk te duur. Maar de handelaar zag dat ik hem

niet wilde hebben als archeologisch object, maar als instrument. Dat vond hij leuk, en hij heeft hem voor mij bewaard zodat ik er voor kon sparen.'

Verel kocht de aulos uiteindelijk, en maakte er een nauwkeurige replica van. 'Dat kon, want één pijp was volledig, en van het andere had ik het deel met de vingergaten. Ik ben dus een van de weinige mensen die een oud-Griekse toonladder kan laten horen.' Er zijn, voor zover Verel weet, maar drie van deze instrumenten in publiek toegankelijke collec-

ties. 'In het British Museum, het Louvre, en bij ons.'

De geleerde Pythagoras heeft in de Griekse Oudheid met behulp van de aulos onderzoek gedaan naar de relatie tussen de lengte van een instrument en de toon. 'Doordat ik een werkende aulos heb, kunnen we nu zijn onderzoek repliceren, wat met moderne instrumenten niet mogelijk is. Het is heel bijzonder, je krijgt op zo'n manier een heel intensief contact met de geschiedenis van de wetenschap.'

► TEKST
RENÉ FRANSEN
► FOTO'S
STIJNTJE DE OLDE

Muziek- instrumenten- museum Vosbergen

Vosbergerlaan 35
Eelde,
tel. (050)308 12 91
Voortdurend
rondleidingen
Geopend: vr, za en zo,
10.30-17.00 uur;
groepen op afspraak
Toegang: € 4,-
(incl. consumptie)

16
december
2005

Alumni arrangement 'Natuurkunde en muziek'

Dit jaar wordt het Jaar van de natuurkunde gevierd, waarbij Einstein – en met hem 100 jaar moderne fysica – centraal staat. Speciaal voor alumni die met natuurkunde wat minder affiniteit hebben, maar met muziek des te meer, – en uiteraard ook voor hen die al langer gefascineerd zijn door de natuurkundige verschijnselen in ons dagelijks leven – biedt de RUG een arrangement aan met een aantrekkelijke mix van natuurkunde en muziek: Het arrangement omvat een lezing, een rondleiding door het Universiteitsmuseum en een concert van het Noord Nederlands Orkest (NNO). Voor wie van verder komt en er graag een zaterdagje Stad aan vastknoopt, is er ook een hotelarrangement.

Dick Verel (zie artikel hiernaast) houdt de lezing in het Universiteitsmuseum. Met een arsenaal van gekke en gangbare muziekinstrumenten laat hij horen en zien waar muziek en natuurkunde elkaar verrassend raken. Na de lezing is er een rondleiding door de expositie '100 jaar Natuurkunde', die van 8 oktober 2005 t/m 9 april 2006 te zien is in het Universiteitsmuseum.

's Avonds kunt u uw opgedane kennis, over bijvoorbeeld de klankkleur van verschillende instrumenten, toetsen tijdens een concert van het Noord Nederlands

Orkest in Cultuurcentrum De Oosterpoort te Groningen. Uitgevoerd worden de Symfonie nr. 9 van Beethoven en de Nederlandse première van de Universe symphony van Ives in een uitwerking van Austin.

(Zie verder op www.noordnederlandsorkest.nl)

Programma vrijdag 16 december 2005

- 14.30 uur
Ontvangst in Universiteitsmuseum RUG
- 15.00 uur
Lezing 'Verbond tussen Muziek en Natuurkunde' door Dick Verel
- 16.00–17.00 uur
Rondleiding tentoonstelling '100 jaar Natuurkunde'
- 19.15 uur
facultatief: inleiding op het concert, De Oosterpoort
- 20.00 uur
Concert NNO 'De utopie van de volmaaktheid', De Oosterpoort

Opsturen naar:
RUG, Alumnirelaties & Fondswerving,
Postbus 72,
9700 AB Groningen.

Sluitingstermijn:
1 november 2005.
U ontvangt een bevestiging van uw reservering met een betalingsverzoek. Na betaling ontvangt u uw concerttickets en eventuele hotelvouchers.

AANMELDINGSBON ALUMNI-ARRANGEMENT

ARRANGEMENT 1

à € 35,- per persoon: lezing en rondleiding in het Universiteitsmuseum + concert NNO 1e rang

_____ (aantal) kaarten

NAAM _____

ADRES _____

POSTCODE _____

PLAATS _____

TELEFOONNUMMER _____

E-MAILADRES _____

DATUM _____

ARRANGEMENT 2

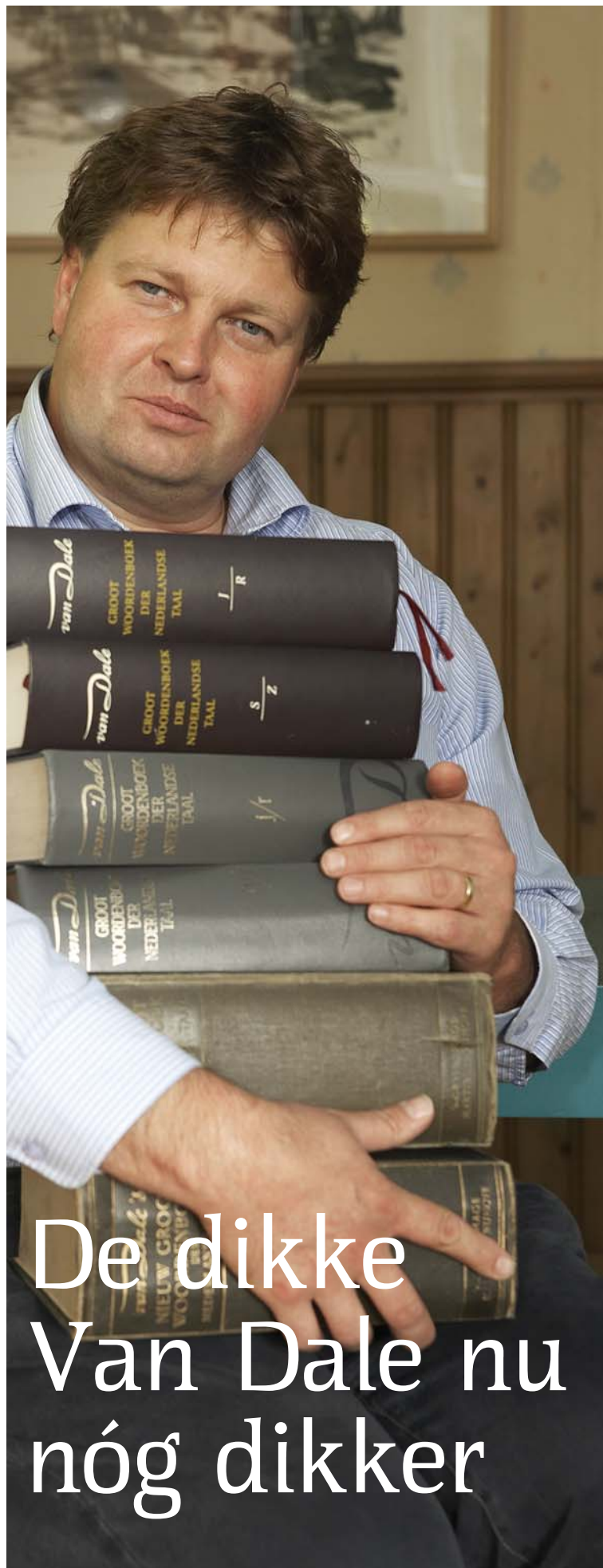
à € 75,- per persoon: lezing en rondleiding in het Universiteitsmuseum + concert NNO 1e rang + overnachting in hotel Best Western te Groningen*** (incl. ontbijt)

_____ (aantal) kaarten

HANDTEKENING _____

Stelling: 'Uitzonderingen tonen eerder de beperkte geldigheid van regels aan dan dat ze deze bevestigen.'
Timo Sciarone, wiskunde en natuurwetenschappen, 9 september 2005

De dikke Van Dale nu nóg dikker

Van Dale's hoofdredacteur Den Boon over ietsisme en jip-en-janneketaal

De dikke Van Dale is vanwege het enorme aantal nieuwe trefwoorden een stuk dikker dan de vorige editie van zes jaar geleden. 'Het Nederlands is ontegenzeggelijk een dynamische taal,' vertelt hoofdredacteur en RUG-alumnus Ton den Boon. De nieuwe, 14e editie van het Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal verschijnt op 18 oktober a.s.

Dat een taal veel heeft van een levend organisme toont de nieuwe editie van 'de dikke Van Dale' op een niet mis te verstane wijze aan. Het driedelige boekwerk bevat maar liefst 9000 nieuwe trefwoorden uit de moderne Nederlandse, Vlaamse en Surinaamse cultuur, zoals 'kofferbakhandel', 'regenboogcoalitie', 'ietsisme', 'dioxinekip' en 'tepelklem'. Nieuw zijn ook veel allusies: woorden en uitdrukkingen die ontleend zijn aan popmuziek of boek- en filmtitels, zoals 'dancing queen' (meisje dat mooi danst, naar een hit van de Zweedse popgroep ABBA) en 'jip-en-janneketaal' (eenvoudige taal, naar verhalen van de kinderboekenschrijfster Annie M.G. Schmidt).

Ton den Boon (43, woonachtig in het Gelderse Varik) studeerde in de periode 1982-1988 Nederlandse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds 1998 is hij hoofdredacteur van Neerlands meest gerenommeerde woordenboek. Het grootste deel van zijn werk bestaat uit het aanvragen van woordselecties die hij nader wil bekijken, het selecteren en bewerken van nieuwe, maar ook oude woorden. 'Zoals alle werkwoorden die eindigen op "bidden". Zo'n selectie ga ik dan bewerken volgens een model dat ik heb besproken met mijn collega's. Daarnaast heb ik als hoofdredacteur binnen de redactie een coördinerende functie.'

Hoe groot moet het taalgevoel zijn bij iemand die voor de Van Dale werkt? Den Boon: 'Groot natuurlijk, alhoewel we steeds gedegeener kunnen verifiëren of een woord in het

‘Wij beschrijven het bezonken talig erfgoed’

Nederlands gangbaar is. De tijd van alleen maar informanten op straat raadplegen is voorbij. We maken bijvoorbeeld gebruik van zeer grote bestanden waarin woorden uit kranten zijn opgeslagen. Een enorm referentiebestand, waardoor we allerlei taalvormen meer dan voorheen kunnen volgen. Op basis daarvan is het beter mogelijk om te zien of een woord wel of niet gangbaar is.’

Jongertaal

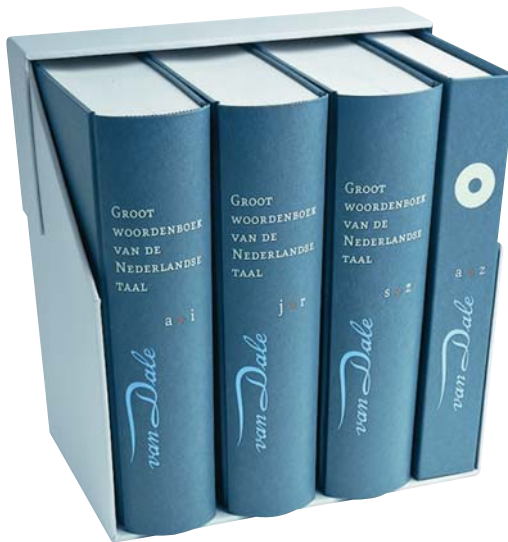
Van invloed is meer en meer de rol van de zogeheten jongertaal. ‘Een van de belangrijkste groepstalen’, constateert Den Boon. ‘Maar de taal van de jongeren is ook een taal die in sterke mate aan verandering onderhevig is. Veel woorden gaan maar al te vaak een kwart generatie mee. Op het moment dat kinderen van twaalf de woorden van zestienjarigen overnemen, gaan de zestienjarigen weer andere woorden gebruiken omdat ze niet als kinderachtig willen worden versleten. En de kinderen van twaalf op hun beurt gaan zich afzetten tegen die ontzettend oubollige zestienjarigen. Die introduceren om die reden ook weer hun eigen woorden.’

Worden al die nieuwe jongerenwoorden opgenomen in de dikke Van Dale? ‘Nee. Wij beschrijven het bezonken talig erfgoed. En daar horen deze woorden doorgaans niet toe, omdat ze geen lang leven beschoren zijn en omdat ze niet algemeen talig zijn. Toch komt het voor dat woorden uit de jongertaal doordringen in het Nederlands taalgebied, als het ware via de achterdeur. Soms weten jongeren via raps of popliedjes woorden te verspreiden die daarna algemeen worden overgenomen. Pas dan dient zich de vraag aan of je een woord op moet nemen in een woordenboek.’

Den Boon geeft nadrukkelijk te kennen dat voor dergelijke woorden precies dezelfde criteria gelden als voor andere woorden, namelijk: ‘dat een woord gedurende een jaar of drie algemeen gangbaar moet zijn geweest. Een woord moet dus echt ingeburgerd zijn in de Nederlandse taal, voordat het wordt opgenomen in het woordenboek. En is een

woord eenmaal opgenomen in de Van Dale, dan gaat het doorgaans lange tijd mee, is onze ervaring. We rennen niet achter de waan van de dag aan en gaan ervan uit dat de woorden in de Van Dale in ieder geval meer dan één editie standhouden.’

De inhoud van de 14e editie van het Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal is beschreven volgens de ‘officiële spelling

2005’ van de Nederlandse Taalunie (waarin paardebloem alsnog paardenbloem moest zijn). ‘Deze was weer een aanpassing op de spellingherziening van 1995 (toen onze pannekoek een pannenkoek werd, red.). Die wordt eveneens in oktober gepubliceerd.’ In het verleden wilde de spelling in de Van Dale wel eens afwijken van die in het door de Taalunie samengestelde Groene Boekje. Den Boon: ‘Tien jaar geleden was het niet altijd even duidelijk hoe de regels van de Taalunie geïnterpreteerd moesten worden. Dat is nu gelukkig wel het geval. Voor de nieuwe editie van de Van Dale zullen we zelfs het keurmerk van de Nederlandse Taalunie ontvangen.’

Okseltruitje

De Taalunie richt zich overigens niet alleen op woorden die in de Nederlandse en

Vlaamse samenleving worden gebruikt. Ook de woordenschat uit Suriname wordt sinds kort onder het officiële Nederlandse taalgebied geschaard; met als resultaat dat in het Groene Boekje woorden als ‘bakkeljouw’ en ‘okseltruitje’ zijn opgenomen. Den Boon: ‘Het leuke is dat wij in de vorige editie van de Van Dale al uitvoerig aandacht hebben besteed aan het Surinaams. We hadden zelfs een deskundige ingeschakeld. De aandacht voor de woordenschat uit Suriname is voor ons dus niet nieuw.’

En hoe is het met de invloed van het Vlaams? ‘Dat is een vorm van Nederlands die een eigen ontwikkeling doormaakt. Soms gebeurt het dat een Vlaams woord door het Nederlands wordt overgenomen. Een voorbeeld is het woord “regenboogcoalitie”.’ Het Vlaamse woord ‘zelfklever’ (een vrije vertaling van het Engelse ‘sticker’) daarentegen wist nooit tot het Nederlands door te dringen. ‘Omdat we daarvoor een zeer goed equivalent hadden, namelijk het woord “plakplaatje”.’

En de invloed van het Engels op het Nederlands? Is die als vanouds zeer groot? Of valt die invloed wel mee? Den Boon: ‘Engelstalige woorden worden vooral geïntroduceerd via kranten of nieuwe producten. Vaak zie je dat Engelse ontleningen heel even zeer gangbaar zijn, om daarna snel plaats te maken voor een Nederlands equivalent. Toen Microsoft eind jaren tachtig het tekstverwerkende pakket Windows introduceerde, werd in Nederland al snel gezegd dat je ‘windowtjes’ kon openen. Dat zal tegenwoordig niemand meer uit zijn mond krijgen. We openen nu ‘venstertjes’. Hetzelfde geldt voor ‘taskbar’. Dat woord heeft plaatsgemaakt voor ‘menubalk’. Maar het blijft een feit dat het Nederlands erg onder invloed staat van het Engels. Onze cultuur en vooral onze economie is nu eenmaal sterk gericht op de Angelsaksische werkelijkheid. Het Nederlands is een zeer absorberende taal. Daarnaast ook een zeer dynamische taal. Gelukkig maar.’

► TEKST JACOB MOERMAN

Plek voor wetenschappelijke bezieling en ontmoeting

De Allersmaborg

De relatie is een oude. Een zeventiende-eeuwse bewoner van de Allersmaborg in Ezinge – Duurt Elama – stond al als student ingeschreven bij de toen nog jonge Groninger Academie. Latere eigenaren waren burgemeester van de stad Groningen en daarmee tevens curator van de universiteit. En in de jaren zestig van de vorige eeuw was de Allersmaborg een geliefde buitenbestemming van de Linetreckers, de studententeken- en -schildervereniging. Onlangs verwierf de RUG het gebruiksrecht van de Allersmaborg. Een plek voor rust, reflectie en realisatie. En vooral ontmoeting.

De ligging is uniek. De Allersmaborg is genesteld in een bocht van het Reitdiep bij het cultuurhistorisch interessante dorp Ezinge. Hier legde professor Van Giffen in het begin van de twintigste eeuw de Groninger historie – laagje voor laagje – bloot. Het huidige borgterrein verraadt een geschiedenis die teruggaat tot de Middeleeuwen. De sfeer rondom de borg is echter tijdloos. Met de lage horizon, de verre einder, de steeds wisselende luchten en de door het heldere licht steeds veranderende kleuren is de omgeving van de Allersmaborg een uitvergroting van de kwaliteit van Groningen: ruimte om je heen, ruimte in je hoofd. Niet voor niets kozen in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw de schilderende studenten van de Linetreckers de Allersmaborg als hun favoriete ‘buitenlocatie’. Ook heden ten dage onderkent de RUG de bijzondere waarde van deze plek en ziet in de Allersmaborg de ideale locatie voor ontmoetingen van jong en meer gerijpt talent. Een inspirerende plek om nieuwe wetenschappelijke inzichten af te stemmen op de maat-

schappelijke realiteit. Maar ook om waardevolle contacten te laten ontstaan en oude contacten nieuw leven in te blazen.

Steenhuis

De Allersmaborg en de eerdere Allersmaheerd zijn altijd een plek van ontmoeting geweest. Aan het eind van de vijftiende eeuw wordt zijlrechter (waterschapsbestuurder) en rechter Duurt Allersma genoemd als vroege bewoner van dit steenhuis. Als plaatselijk hoofddeling was hij niet alleen boer, maar bekleedde ook bestuurlijke en rechterlijke functies. Zijn huis had – net als andere Groninger steenhuisen – een verdedigingsfunctie in tijden van nood. Maar het was ook de plek waar belangrijke bijeenkomsten werden gehouden en waar besluiten werden genomen over de toekomst van de streek. In de eeuwen daarna groeide het belang van de Allersmaborg. Nazaat Duurt Elama (1618–1682) transformeerde de heerd tot borg. De voorname boerderij werd een adellijk woonhuis. Hij liet een gracht graven, plaatste een

ophaalbrug en legde boomsingels aan. En, hij koos een bij zoveel welstand passende naam: ‘Heer van Allersma’ of ‘Duurt Elama op Allersma’.

Herstel oude functie

‘Die oude functie van versterkte heerd én ontmoetingsplaats wordt nu dus hersteld’, vertelt Tienke Koning enthousiast. Koning is directeur van het reïntegratiebedrijf Sallcon Werk talent, alumna bedrijfskunde en bestuurslid van het Ubbo Emmius Fonds van de RUG. En niet het minst, opgegroeid in het Noord-Groningse Marnegebied. Als kind strandde ze met haar bootje bij de Allersmaborg en was er niet meer weg te slaan. Later had ze haar eerste baantjes bij Borg Verhildersum en filosofeerde toen al over de mogelijkheden van de weliswaar bewoonde, maar sterk verwaarloosde Allersmaborg. ‘Ik vind het geweldig dat het er nu van komt. Dat de RUG de borg wil gaan gebruiken als ontmoetingsplaats voor talent.’

Alumnihouse of bezinningsoord

Het was prof. Henk van Os, hoogleraar Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, maar ook nog steeds in Groningen, die een jaar of tien geleden de RUG attendeerde op de Allersmaborg. ‘De Groninger Borgen Stichting zat met de Allersmaborg in haar maag. Mijn ervaring in de VS – Van Os is ook hoogleraar aan Smith College in Massachusetts – heeft mij geleerd dat je geen goed alumni-beleid kunt voeren zonder een “alumnihouse”. De Allersmaborg is een geweldige plaats om vroegere jaargenoten te ontmoeten.’

Henk Sol, decaan van de Faculteit Bedrijfskunde, ziet mogelijkheden voor terugkomsten van afgestudeerden, bijeenkomsten met het noordelijk bedrijfsleven, workshops voor studenten. ‘De Allersmaborg straalt goed uit wat je in de provincie Groningen vindt: rust, reflectie en realisatie.’

Ook prof. Hauw The, emeritus hoogleraar inwendige geneeskunde en klinische immunologie, is buitengewoon enthousiast. Als initiator van de Junior Scientific Masterclass van de medische faculteit heeft hij goede ervaringen met meerdaagse bijeenkomsten op een relatief geïsoleerde locatie. ‘Op zo’n plek kunnen studenten loskomen van het alledaagse. Het gevoel van ruimte en vrijheid werkt inspirerend ook voor rationele zaken als kennis en wetenschap.’

Kwaliteit en kleinschaligheid

De RUG verwierf voor minimaal dertig jaar het gebruiksrecht van de Allersmaborg. Staatsbosbeheer is de formele eigenaar. Op de achtergrond speelt de Groninger Borgen Stichting een adviserende rol. Momenteel bezint de RUG zich op de precieze invulling van het gebruik van de borg. Ontmoetingsplaats voor studenten en alumni. Een plek om nieuwe ideeën los te laten op ‘oude rotten’. Misschien ook een podium voor lezingen over thema’s als de dynamiek van het Noord-Nederlandse platteland. Er wordt gedacht aan arrangementen in samenwerking met de hoogwaardige

overnachtingsadressen van het Erfgoed Logies. Feit is dat de beoogde functies andere eisen stellen aan de inrichting van de borg. Ook het sfeervolle, maar verwilderde borgterrein moet opnieuw worden ingericht.

Wat het beheer betreft pleiten verschillende betrokkenen voor een low-profile bedrijfsvoering. Henk van Os: ‘Hou het kleinschalig qua organisatie.’ Henk Sol: ‘Misschien kun je studenten bij het operationeel beheer betrekken. Vergelijk het met het beheer van een studentensociëteit, maar stel kwaliteit wel als een absolute vereiste.’ Prof. Hauw The pleit voor een samenwerking met bedrijven in de directe omgeving. ‘Zorg dat je fysiek zoveel mogelijk ruimte overhoudt voor waar het om gaat: ontmoeting en inspiratie.’

➤ TEKST
ANDRIES BIERLING
➤ FOTO'S
ANDRIES DE LA LANDE
CREMER

ALUMNI-CAMPAGNE

Marius Kooyman, vice-voorzitter College van Bestuur en toekomstig voorzitter van de stichting die de borg gaat beheren: ‘De Allersmaborg past bij de Groningse universiteit vanwege onze eeuwenoude relatie met Stad en Ommelanden. Wij grijpen de unieke kans aan om de monumentale borg voor studenten, alumni en wetenschappers te gaan benutten als oord van bezieling, ontmoeting en vernieuwing. Om dit mogelijk te maken investeert de universiteit in het gebouw, maar starten we ook een campagne om alumni bij de toekomst van de borg te betrekken. Lezers van *Broerstraat 5* krijgen eind oktober een brief waarin de mogelijkheden tot ondersteuning worden toegelicht.’

www.rug.nl/allersmaborg

RUG-Winkel Etalage

Academische illusies

Onlangs verschenen: *Academische illusies* door Klaas van Berkel. De Groningse universiteit in een tijd van crisis, bezetting en herstel, 1930-1950. Prijs: € 34,95

Cd 'Hora Finita'

Nostalgische geluiden in uw huiskamer van het RUG Academiecarillon. Speciale alumniprijs: € 9,95

Verzilverde manchetknopen

Nieuw in de RUG-Winkel: Verzilverde manchetknopen met het RUG-wapen. Prijs: € 29,95

Kom kijken

- RUG-Winkel, Oude Kijk in 't Jatstraat 39, Groningen
- www.rug.nl/winkel

Bestellen

RUG-Winkel:
tel (050) 363 27 00
fax (050) 363 72 00
e-mail rugwinkel@bureau.rug.nl

RUG CADEAUTIPS

Afgestudeerd?

Meeùs adviseert u graag bij de volgende stap in uw leven.

- ▼ Verzekeringen
- ▼ Pensioenen
- ▼ Woningmakelaardij
- ▼ Hypotheken
- ▼ Vermogensbeheer

VOORDELEN ALUMNIPASHOUDERS:

- Kortingen op verzekeringen
- Kosteloze pensioenscan
- Korting op de courtage bij de aankoop en/of verkoop van een huis
- Korting op de taxatiekosten van een huis
- Korting op het afsluiten van een hypotheek

Meeùs is de landelijke dienstverlener op het gebied van verzekeringen, hypotheek en makelaardij o.g. Meeùs biedt u uitgebreide service en een compleet pakket diensten. Met een uitgebreid kantorennetwerk van 125 vestigingen vindt u altijd een Meeùs-kantoor bij u in de buurt. Meeùs Groningen, Oude Boteringstraat 75, tel. (050) 365 55 55. Kijk voor meer informatie op www.meeus.com.
HYPOTHEKEN, VERZEKERINGEN, MAKELAARDIJ O.G.

MEEÙS
Goed geregeld dus.

VARIA

Sociale psychologie reünie en symposium

Op 10 december 2005 vindt het symposium 'Sociaal wezen: 50 jaar sociale psychologie in Nederland' plaats. Een halve eeuw geleden werd in Groningen met hoogleraar H.A. Hutte de eerste leerstoel sociale psychologie in Nederland ingesteld. Sindsdien, en vooral de laatste twee decennia, heeft de sociale psychologie in Nederland zich bijna stormachtig en breed ontwikkeld tot een vakgebied dat internationaal in hoog aanzien staat. Sociaal psychologen houden zich bezig met vele onderwerpen, waaronder altruïsme, zelfbeeld, jaloezie, stereotypen, vooroordelen, sociale

steun, interpersoonlijke aantrekkingskracht, agressie, attitudeverandering en groepsprocessen. Op het symposium is er aandacht voor de ontwikkelingen in het vakgebied in de voorbije decennia. Op de avond van 9 december is er een reünie voor mensen die ooit als student, promovendus of medewerker betrokken zijn geweest met de sociale psychologie in Groningen. Plaats: Congres- en Vergadercentrum Het Kasteel, Melkweg 1, 9718 EP Groningen. Informatie: tel. (050) 363 63 86/ 63 16 .

Janus is terug

De Egyptische mummie 'Janus' (zo genoemd door studenten) was jarenlang te zien in het Volkenkundig Museum Gerardus van der Leeuw in Groningen. Toen het museum zijn deuren in 2003 sloot, ging Janus naar het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Vanaf 17 september 2005 is de mummie, plus een reconstructie van het gezicht, te zien in het Universiteitsmuseum Groningen. Het Academisch Ziekenhuis Groningen (tegenwoordig UMCG) heeft de mummie onderzocht in een scanapparaat.

Daardoor werd het mogelijk een exacte replica van de schedel te maken en kon

men in Manchester een gezichtsreconstructie laten vervaardigen. In 2002 heeft het AZG de mummie nogmaals gescand, deze keer ten behoeve van een virtuele reconstructie van het lichaam. Dit project loopt nog.

De tentoonstelling 'De mummie komt terug in Groningen!' is te bekijken in het Universiteitsmuseum, Oude Kijk in 't Jatstraat 7A, 9712 EA Groningen. Openingstijden: di t/m zo 13.00- 17.00 uur.

Informatie

www.rug.nl/museum,
tel. (050) 363 55 62 of
museum@ub.rug.nl

Voorjaarsdiner 2006

De Voorjaarsdiners voor alumni van de RUG vinden volgend jaar plaats op donderdag 20 april. Meer informatie komt in het decembernummer van *Broerstraat 5*.

RUG-alumnipas

Voor al onze oud-studenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Deze geeft toegang tot een aantrekkelijk servicepakket, met kortingen op diverse diensten van de RUG en andere instanties. De pas kost € 35,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen € 12,- per jaar!

Voor meer informatie

Bezoek onze website: www.rug.nl/alumni
Bestel de brochure (met aanvraag-formulier):
Tel. (050) 363 77 67 Fax (050) 363 75 98
E-mail alumni@bureau.rug.nl

Jongste promovendus

Katerina Aifantis is haar leeftijdgenoten ver vooruit. Op 18 april 2005 promoveerde deze natuurkundige op 21-jarige leeftijd aan de RUG. De Grieks-Amerikaanse is daarmee onze jongste promovenda. Haar proefschrift gaat over de fysica van korrelgrenzen. Waarom juist dit onderwerp? Aifantis: 'Mijn vader is natuurkundige. Ik was 1 jaar toen hij begon met onderzoek naar de fysica van korrelgrenzen, gradient plasticity. Hij was altijd aan het werk, kwam 's avonds

pas laat thuis. Ik miste hem heel erg en wilde weten wat zo belangrijk kon zijn dat hij ons gezin daarvoor zo vaak alleen liet. Vanaf mijn zevende, achtste, wachtte ik hem op en vroeg alles over zijn werk. Ik werd er ook door gefascineerd.' Ze begon op haar zestiende aan Michigan Technology University in de VS, studeerde in Engeland te Cambridge en promoveerde in Groningen. Waarom Groningen? 'Ik kende de Groningse hoogleraar Jeff de Hosson. Hij vroeg mij bij hem te promoveren. Cambridge heeft een goede naam. Maar op natuurkundegebied is de kwaliteit in Groningen veel hoger dan in Cambridge. En ik vind Nederlanders leuker dan Engelsen.'

Rector magnificus Frans Zwarts noemde tijdens de opening van het academische jaar Aifantis als voorbeeld in zijn pleidooi voor een verdergaande internationalisering van het wetenschappelijk onderwijs. Zwarts: 'Ik denk niet dat wij succes zullen boeken als wij ons ingraven in de Nederlandse klei.' Een doelstelling van de universiteit is daarom het huidige aantal van 2000 buitenlandse studenten te verhogen tot 5000. bron: *Dagblad van het Noorden*

ONS COLLEGE VAN REGENTEN

De belangrijkste bijdrage van de RUG aan de samenleving komt momenteel van ons CvB. Gebleken is namelijk dat het zichzelf decente salarissen uitbetaalt. Simon en de zijnen krijgen 10% meer dan een hoogleraar, maar da's logisch: je moet dat zien als smartegeld omdat ze niet meer aan onderwijs en onderzoek toekomen. Is die terughoudendheid nu zo bijzonder? Nee, zei onze voorzitter, we doen dat sinds jaar en dag zo. Maar temidden van de paters die bij nutsinstellingen, goede-doelorganisaties, woningbouwcorporaties en jawel, alle overige universiteiten zichzelf verrijken met andermans geld, neemt de laatste der rijksuniversiteiten een bijzondere positie in.

Over de voorbeeldwerking hoeven we ons natuurlijk geen illusies te maken. De wereld wordt al enige tijd overbevolkt door halfeconomen die in het bedrijfsleven niet aan de bak kwamen omdat ze niet de 'guts' hadden zich in de concurrentie te begeven, en die zich toen maar op de nietsvermoedende overheids- en kwartaire sector hebben gestort, een makkelijker prooi. Die generaties zijn nog lang niet uitgestorven. Maar wat een vreugde is het om dan een echte econoom, lid van de KNAW, als collegevoorzitter te hebben, die dus aan dit soort flauwekul niet meedoet.

Ik denk dat ik maar eens mijn excuses ga maken tegenover een vorig college. In de tijd dat Eric Bleumink nog rector was, kwam het bericht dat de Engelse Zaal, de mooiste in het Academiegebouw, aan het onderwijs werd onttrokken en bestemd werd als 'bedrijfsrestaurant', waar het College zijn gasten van buiten kon ontvangen. Ik schreef toen een pissig stukje waarin ik het College vergeleek met de pigs uit Animal Farm. Bleumink schreef me toen een verdrietige brief (geen boze, want zo is hij niet). Ik vind de vergelijking uit polemisch oogpunt nog steeds geslaagd, maar hij was dus wel onterecht. En, ik heb daar zelf menigmaal gedineerd; een beetje varken zijn we allemaal.

Misschien behalve Simon. Grappig genoeg is hij trouwens volgens mij helemaal geen gelijkheidsdenker, laat staan een softie, eerder een regent van het zuiverste water, hoogstens een beetje een verlichte regent. Ik vind dat die term aan een grondige revaluatie toe is, >10%.

w.k.b.hofstee.gr

Nieuws van de Alumniverenigingen

LL.M. PROGRAMMES ENGELSTALIGE MASTER OF LAWS- OPLEIDINGEN, FACULTEIT RECHTSGELEERDHEID

www.rug.nl/rechten/informatievoor/foreign

ANTONIUS DEUSING

► 5 november 2005, Alumnidag

www.rug.nl/umcg/informatievoor/alumni

FYSISCH-MATHEMATISCHE FACULTEITS- VERENIGING FMF

► 22 oktober Nederlands Kampioenschap Programmeren (NKP) te Delft.

<http://www.nkp.nl/> of www.fmf.nl/alumni

DE CHEMISCHE BINDING

Alumnivereniging van scheikunde en scheikundige technologie.

<http://www.chemische-binding.nl>

VAKKRINGEN BRUG

<http://www.bdk.rug.nl/brug/html/vakkringen.htm>

ALUMNIDAG BEDRIJFSKUNDE

► 29 oktober 2005, tweede alumnidag bedrijfskunde

<http://www.rug.nl/bdk/informatievoor/alumni/alumnidagApril>

ROMANESQUE

Alumnivereniging van Romaanse Talen en Culturen

<http://www.rug.nl/let/onderwijs/talenenculturen/romaansetalenculturen>

AXON

www.axononline.nl

STICHTING ALUMNI RECHTSGELEERDHEID SAR

► 11 februari 2006, reünie

<http://www.rug.nl/rechten/informatievoor/alumni>

COLUMNII

► 5 november 2005, Symposium, Alumnivereniging van CIW en Communicatiekunde Columnii

www.columnii.nl

Met de opening van het academisch jaar laten we de zomer weer achter ons. Nieuwe studenten zijn inmiddels ingeburgerd en met de studie begonnen. Na de studie hoeft de band met je oude faculteit of vakgroep echter niet te stoppen. Zo worden er door de diverse alumniverenigingen van verschillende faculteiten en vakgroepen activiteiten georganiseerd voor oud-studenten. Wederzijdse kennisoverdracht, netwerken maar vooral veel gezelligheid staat centraal. Wil je meer weten over de alumniactiviteiten van de RUG? Bezoek onze website www.rug.nl/alumni of neem contact op met de Alumni Relations officer Lidy Bosker, a.h.bosker@rug.nl

Stichting Alumni Rechtsgeleerdheid

De Stichting Alumni Rechtsgeleerdheid gaat samen met de studentenvereniging voor Internationaal Recht VINTRES een reünie organiseren voor alumni van de opleiding Internationaal en Europees recht op **zaterdag 11 februari 2006** in Groningen. Nadere berichtgeving volgt via de website: <http://www.rug.nl/rechten/informatievoor/alumni>

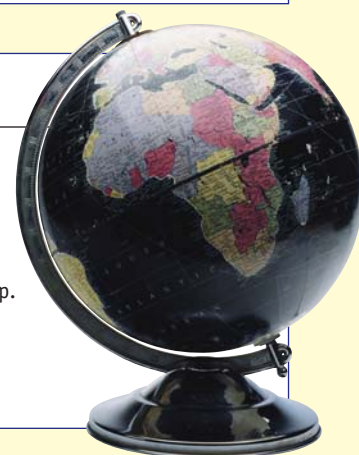
De rector magnificus met enkele lustrumbezoekers

Internationale Alumni

Op 12, 13 en 14 juli jl. kwamen internationale Rechtenalumni vanover de hele wereld terug naar hun studiestad Groningen ter ere van het 10-jarig lustrum van de Engelstalige Master of Laws-opleidingen van de Faculteit Rechtsgeleerdheid (LL.M.Programmes). Een succesvolle gebeurtenis waarbij voor het eerst internationale alumni voor een alumniprogramma terugkeren naar hun Alma mater. Meer informatie over de opzet en organisatie van de LL.M alumnidag, Marloes Siccama (050) 363 59 19, m.l.a.siccama@rug.nl

Symposium 'Beelden in interculturele communicatie'

Op **zaterdag 5 november** organiseert Columnii, alumnivereniging van CIW en Communicatiekunde, een symposium in Groningen met als thema: 'Beelden in interculturele communicatie'. Het programma van deze dag bevat: Workshops over actuele interculturele communicatiethema's, rondleidingen langs de World Press Photo tentoonstelling in de Martinikerken borrel na afloop. Interesse? Houd de Columniiwebsite in de gaten voor meer informatie. Opgeven kan door een mail te sturen naar: columnii@columnii.nl. Deelname voor Columnileden is kosteloos.

Axon

Axon (Kunstmatige Intelligentie) is een jonge vereniging die een netwerk is van studenten en alumni. Op de website van Axon komen ze met elkaar in contact en wordt informatie uitgewisseld. Daarnaast werkt de vereniging aan het 'Axon bedrijven & universiteiten stappenplan' met als doel om leden een helder inzicht te kunnen bieden in de mogelijkheden op de arbeidsmarkt, zowel in het bedrijfsleven als in de wetenschap. Voor meer informatie: kijk op www.axonline.nl of mail naar axon@ai.rug.nl.

Kampioenschap Programmeren

De Fysisch-Mathematische Faculteitsvereniging FMF organiseert in samenwerking met de TU op **22 oktober** a.s. te Delft voor haar alumni het *Benelux Algorithm Programming Contest* (BAPC), voorheen het Nederlands Kampioenschap Programmeren (NKP). Zoals de naam al doet vermoeden, kunnen er nu ook teams uit België en Luxemburg meedoen. Ook voor bedrijven is het mogelijk om teams naar het BAPC te sturen. Meer informatie is te vinden op de website van de BAPC: <http://www.nkp.nl/> of www.fmf.nl/alumni

Romanesque zoekt nieuwe bestuursleden

De alumnivereniging van Romaanse Talen en Culturen, Romanesque, zoekt versterking voor haar bestuur. Ben je afgestudeerd bij Frans, Spaans of Italiaans? Wil je graag betrokken blijven bij de afdeling RTC en de universiteit? Lijkt het je leuk activiteiten te organiseren voor oud-studiegenoten, medewerkers en studenten? Dan is een bestuursfunctie bij Romanesque misschien iets voor jou! Bel of mail naar, Marieke Dubbelboer, (050) 313 99 97/ 06-43 12 43 42, mdubbelboer@hotmail.com

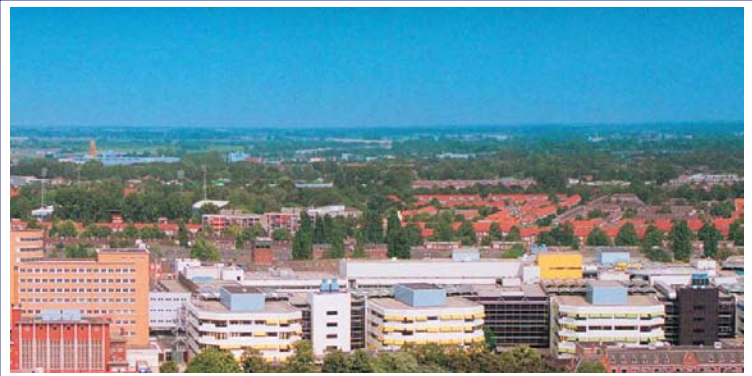
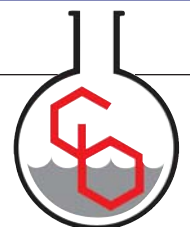
Alumnidag Bedrijfskunde

De faculteit Bedrijfskunde houdt op **29 oktober** haar tweede alumnidag van dit jaar. De faculteit hecht veel waarde aan de contacten met alumni, vandaar dat de geslaagde alumnidag van april dit vervolg krijgt. Ook de partners van bedrijfskunde alumni zijn van harte uitgenodigd voor het programma. Alumni van de faculteit kunnen binnenkort een uitnodigingskaart verwachten. Via www.rug.nl/bdk/alumni kan je je al aanmelden voor de alumnidag.

Voor meer informatie, Joke Kouyaté:
j.h.kouyate-dijkstra@rug.nl, (050) 363 70 98

De Chemische Binding

De alumnivereniging van De Chemische Binding, onderdeel van de studievereniging van scheikunde en scheikundige technologie, telt ongeveer 220 leden. Ze ontvangen het periodiek 'Elementair' en kunnen deelnemen aan studentenactiviteiten. Voor meer informatie: Marja Agema, agema.nl@yamanouchi-eu.com, (050) 363 41 17.

Alumnidag Antonius Deusing

Nieuwe horizonten in de geneeskunde

Op **5 november** organiseert de Medische Alumnivereniging Antonius Deusing haar alumnidag in de Rode Zaal van het UMCG te Groningen. Het programma begint om 10.15 uur met een presentatie door vice-voorzitter Raad van Bestuur UMCG, prof.dr. S. Poppema. Daarna volgen er lezingen door hoogleraar prof.dr. H.H. Kampinga (*De flexibele cel in beeld*) en hoogleraar prof.dr. T.W. Mulder (*De flexibiliteit van het menselijk motorisch systeem: een andere kijk op sensorische informatie*). Na de posterpresentatie van drie klinische lessen volgt de prijsuitreiking van de 'beste klinische les'. Om 17.15 uur wordt de dag afgesloten met een drankje in de Rode Zaal.

Je kan je opgeven vóór 21 oktober via de website <http://www.rug.nl/umcg>
Voor meer informatie: Ingrid Trouw,
(050) 363 79 19, alumni@med.umcg.nl

Vakkringen BRUG

De Alumnivereniging van bedrijfskunde, BRUG, organiseert naast de centrale BRUG alumniactiviteiten ook diverse vakkringen. Wederzijdse kennisoverdracht en netwerken vormen de voornaamste doelstellingen van een vakkring Binnen BRUG zijn onder andere de volgende vakkringen actief: Adviseren, Business & ICT, Financiën, Gezondheidszorg, Innovatie, Kennismanagement, Kwaliteit en Logistiek, Noord-Nederland, Personeel en Organisatie, Technische Bedrijfswetenschappen, Zuid-Nederland.

Voor meer informatie, neem contact op met Rogier Bergsma: rogierbergsma@hotmail.com
06-52 00 49 32

Van links naar rechts: Douwina Zwart, Betty Wildeboer en Thea Ypma

Life Long Learning

Leren stopt niet na je studententijd. Life Long Learning is essentieel voor continue ontwikkeling. AOG Contractonderwijs speelt hierop in door samen met de RUG diverse opleidingen aan te bieden. RUG-alumni die zo'n opleiding hebben genoten, vertellen in deze rubriek over studeren, motivatie en carrière.

Deze keer drie ambitieuze vrouwen die vlak voor de zomer de opleiding Toegepaste Bedrijfskunde (voorheen Flexibele Bedrijfskundige Leergang) hebben afgerond.

Alledrie zijn ze tijdens de opleiding van baan veranderd. Toeval? Zelf denken ze van niet. Alumna andragogiek Douwina Zwart (41) was beleidsmedewerker bij de GGZ Friesland en is begin dit jaar projectleider geworden binnen de GGZ Friesland voor een eenjarig project positionering stafdiensten. 'Ik weet niet of ik het project had aangedurfd zonder de opleiding. En natuurlijk begin je er ook niet aan als je niet aan verandering en groei toe bent.' Betty Wildeboer (43), alumna pedagogiek, is van de uiteringsorganisatie UWV overgestapt naar het UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen, het voormalige AZG). 'Het UMCG was op zoek naar een manager van buiten de zorg, maar met de juiste scholing. De opleiding heeft er dus zeker toe bijgedragen dat ik half mei kon beginnen als paramedisch manager op de afdeling Radio-

therapie.' Thea Ypma (46) werkt ook bij het UMCG. Ze begon de opleiding als hoofdverpleegkundige van één afdeling, nu is ze leidinggevende over twee verpleegafdelingen en de polikliniek Neurologie. 'Met alle veranderingen die gaande zijn binnen de zorg, kan ik de handvatten uit de opleiding goed gebruiken.'

Eigen professie

Een van de veranderingen waar Thea mee te maken heeft, is die van het vakgebied van de (hoofd)verpleegkundige. 'Daar waar de hoofdverpleegkundige zich vroeger vooral richtte op de directe patiëntenzorg, richten we ons nu ook op overstijgende taken,' licht Thea toe. 'De verpleegkundige voert niet meer blindelings de taken van de artsen uit. Het is een eigen professie met de daarbij horende verantwoordelijkheden, waardoor de verpleegkundige en de arts veel meer moeten samenwerken.' En dat is nog niet alles. 'Het UMCG is gestart met een reorganisatie "Anders denken, anders doen". Bij deze reorganisatie moet zowel de

'Ik heb er veel energie uitgehaald'

patiënt als de tevredenheid van de medewerkers centraal komen te staan. Voorheen werden patiënten toegewezen aan een verpleegkundige, nu willen we meer rekening houden met de interesses van de verpleegkundigen. Een andere manier om de patiënt centraal te stellen is door ze niet meer vijf keer terug te laten komen voor bepaalde onderzoeken, maar deze in een dag te organiseren. Hoe realiseer je dat?'

'En dan wil je je medewerkers ook nog tevreden te houden,' vult Betty aan. 'Als je de patiënt centraal wilt stellen moet je soms van normale werktijden afwijken. Dit kan veel commotie teweegbrengen. Ik ben erachter gekomen dat het 24-uurs bedrijf niet voor alle afdelingen geldt.' Beiden hebben op hun afdeling ook te maken met de vele nieuwe technische ontwikkelingen en behandelingsmethoden. Mede doordat het UMCG vooruitstrevend wil zijn, moeten deze snel ingevoerd worden. Een belangrijke taak voor beiden is dan een bijdrage te leveren aan het dynamischer inrichten van de organisatie. Ook Douwina moet op de ontwikkelingen in de zorg blijven inspelen. 'Bij de GGZ Friesland positioneren we de centrale stafdiensten ter bevordering van een goede ondersteuning van de (zorg)organisatie en de medewerkers die deze gestalte geven. Dat vraagt om een goede interne afstemming. Zo moet een nieuwe medewerker zo goed mogelijk ontvangen worden. Hiervoor heb je verschillende stafdiensten nodig, als ICT voor de computer, facilitaire dienst voor het bureau en de financiële afdeling voor het uitbetalen van het salaris.'

Bredere kijk

Alliedrie hebben ze een bredere kijk ontwikkeld door de opleiding. Thea: 'Ik zie nu beter in dat bijvoorbeeld aan elke nieuwe techniek die op de afdeling binnenkomt niet alleen ict-aspecten, maar ook juridische en logistieke aspecten zitten. Ik dacht vroeger bij logistiek aan een man in een blauw pak die ervoor zorgt dat de bestelling er is. Maar het is natuurlijk veel meer dan dat: je hebt te maken met tijd, afstand, medewerkers, noem maar op.' Douwina: 'Door alle ontwikkelingen in de zorg moet de organisatie veel flexibeler kunnen reageren op de omgeving. Hiervoor moet je zoeken naar de juiste verhouding en goed afwegen waar je wel en niet in kunt investeren. Het is dan heel belangrijk te weten waar de raakvlakken liggen.'

De dames hebben ook daadwerkelijk ideeën meegenomen in projecten binnen de organisatie. Douwina: 'Ik heb de uitwerking van de opdrachten wel afgestemd met de directie. Het leidde niet direct tot zichtbare effecten, maar

leverde wel input bij lopende ontwikkelingen. De opdracht over informatie en kennismanagement in relatie tot zorgprogrammering bleek bijvoorbeeld goed bruikbaar voor de projectsecretaris.' Thea: 'Mijn stuk over de logistiek van de trombolysbehandeling is gebruikt. Zo'n behandeling houdt in dat er een bloedstolsel moet worden opgelost binnen drie uur na het ontstaan van de klachten. Ik heb in kaart gebracht hoe je dat logistiek het beste aanpakt qua tijd, ruimte en beschikbaarheid van personeel. Dit konden we goed gebruiken bij het opzetten van de trombolysunit.' Jammer genoeg heeft Betty bij haar vorige werkgever niet zoveel steun gekregen van haar leidinggevende.

'Maar voor mezelf is het heel goed geweest voor de analyse van processen binnen mijn vorige werkkring. En nu kan ik die bevindingen generaliseren tot nieuwe inzichten die ik momenteel binnen Radiotherapie wél kan implementeren.'

Vergroot netwerk

Ze zijn het met elkaar eens dat de opleiding veel discipline vraagt. Ze hebben er veel voor moeten laten. Thea heeft haar sociale contacten op een laag pitje gezet. Douwina geeft eerlijk toe dat ze met drie jonge kinderen heeft onderschat wat de consequenties waren van de hoeveelheid tijd die de opleiding vraagt. 'Ik moest elk uurtje bij elkaar sprokkelen.' Maar alliedrie hebben ze het er graag voor over gehad. Ze hebben veel geleerd in een gezellige groep. Betty: 'Ik heb er heel veel energie uitgehaald. Het was een wekelijks uitje naar de groep met wie je in de loop van de opleiding iets opbouwt. Ik mis het. Wat naast de verworven kennis en vaardigheden gelukkig blijvend is, is een vergroot netwerk. Zodat ik oud-studiegenoten, specialisten op diverse terreinen, indien nodig kan raadplegen. Een stukje extra toegevoegde waarde.' En komt er nog een vervolgopleiding? Alliedrie willen ze een taal leren. Toeval, of heeft de opleiding hier ook aan bijgedragen?

► TEKST SOPHIE DE GRAAF

► FOTO ELMER SPAARGAREN

AGENDA

wo 19 oktober 2005

► Master of Science Bedrijfskunde in Zeist

februari 2006

► Toegepaste Bedrijfskunde in Zeist en Groningen

wo 22 maart 2006

► Master of Science Bedrijfskunde in Groningen

april 2006

► Master of Facility Management

Infobijeenkomsten

Master of Science Bedrijfskunde

► 17 november 2005 in Groningen

Toegepaste Bedrijfskunde

► do 25 november 2005 in Zeist
► do 1 december 2005 in Groningen

Voor meer informatie: www.aog.nl of Simon Uithol, tel. (050) 316 22 56.

POSTACADEMISCH ONDERWIJS

In samenwerking met de RUG bieden vier instituten postacademisch onderwijs aan:

- Academische Opleidingen Groningen (AOG)
- Academie voor Management
- Comenius
- IBO, het Instituut voor Bedrijfskunde

ORATIES EN AFSCHEIDSCOLLEGES

Tenzij anders vermeld beginnen afscheidscolleges om 16.00 uur en oraties om 16.15 uur. Inlichtingen: mw. I. Sibers, tel. (050) 363 52 90.

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

11 oktober 2005

► oratie prof. dr. A. Sandham
Orthodontie

18 oktober 2005

► oratie prof. dr. A.F. Bos
Kindergeneeskunde, i.h.b. de neonatologie

22 november 2005

► oratie prof.dr. M.P. Peppelenbosch
Celbiologie

13 december 2005

oratie prof.dr. M. van Dijn
Medische microbiologie, i.h.b. de moleculaire bacteriologie

PPSW

18 oktober 2005

► oratie prof.dr. D. Draaisma (14.15 uur)
Geschiedenis van de psychologie

8 november 2005

afscheidscollege prof. dr. E. van de Vliert
Organisatie- en toegepaste psychologie

RECHTS- GELEERDHEID

25 oktober 2005

► oratie prof. mr. J.B. Wezeman
Handelsrecht en ondernemingsrecht

GODGELEERDHEID EN GODSDIENST- WETENSCHAP & WIJSBEGEERTE

1 november 2005

► oratie mw. prof.dr. mr. A.R. Mackor
Professionele ethiek, vanuit humanistisch perspectief

WISKUNDE EN NATUURWETENSCHAPPEN

15 november 2005

► oratie prof.dr. H.C. Moll
Natuurlijke hulpbronnen in relatie tot duurzame productie en consumptie

29 november 2005

► afscheidscollege prof.dr. W.J. Wolff
Mariene biologie

LETTEREN

22 november 2005

► oratie mw. prof.dr. J.G. van der Linde
Geopolitiek en energiemangement

RUIMTELIJKE WETENSCHAPPEN

6 december 2005

► prof.dr. P.P.S. Ho
Internationale ontwikkelingsstudies

Wijzigingen voorbehouden.

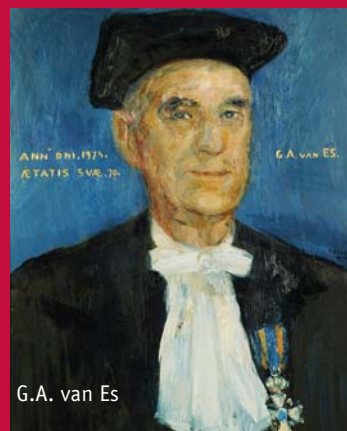
HOGLERAARPORTRETEN

RECENTE AANWINSTEN

Sinds de stichting kent de Groningse universiteit de traditie dat emeriti-hoogleraren hun portret aanbieden aan de alma mater.

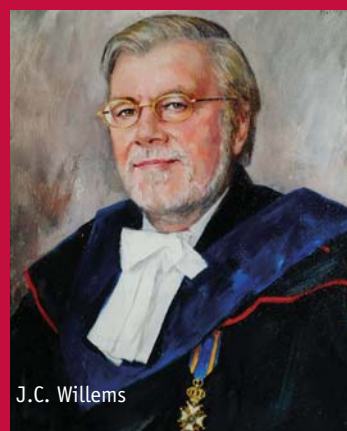
J.J. ten Bosch
Tandheelkundige Fysica (1971–2000)
door J. Quispel

G.A. van Es
Didactiek der Nederlandse taal- en letterkunde (1946–1975)
door D. Elias

B. Meyboom-de Jong
Huisartsgeneeskunde (1990–2004)
door C. Rodenberg

J.C. Willems
Systeem- en regeltechniek (1972–2004)
door P. van den Molengraft

Inlichtingen over schenking van portretten: prof.dr. G. Boering, tel. (050) 541 6483 of gtboering@hetnet.nl. Meer afbeeldingen zijn te zien op www.rug.nl/museum.

COLOFON

Twintigste jaargang
Derde nummer/oktober 2005
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laet het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@bureau.rug.nl

Redactie

Hans Biemans
Lidy Bosker
Fenneke Colstee
Sophie de Graaf
Gert Gritter
Bert Wolfkamp

Eindredactie

Fenneke Colstee

Internet

www.rug.nl/alumni

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Pre-press

Facilitair Bedrijf RUG

Druk

Tijl Offset, Zwolle
Oplage 54.000

Adresbestand

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Rijksuniversiteit Groningen
Alumnielaties RUG
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Wat heeft Jesmin N Chintsanya met het Eric Bleumink Fonds?

Jesman N Chintsanya (29) komt uit Malawi en volgt de masteropleiding Population Studies aan de RUG.

'When I heard I was admitted to the EBF Programme, I knew a new chapter in my life had started. I was working as an assistant lecturer at the University in Malawi, Chancellor College. I teach and do research. I focus on population issues in my country, for example the social and economic impact of the HIV crisis. Upon obtaining an MSc in Population Studies at the University of Groningen, I will become a full lecturer at my university. In that position I will be able to teach a larger number of students, some of whom will be future policy makers. And I can contribute more to the research that is needed to help my government working out policies that will meet Malawi's needs.'

Het *Eric Bleumink Fonds* van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt het *Ubbo Emmius Fonds*. Voor meer informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het *Eric Bleumink Fonds*:

UBBO EMMIUS FONDS
RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN
POSTBUS 72, 9700 AB GRONINGEN
TEL. (050) 363 75 95
UBBO.EMMIUS.FONDS@BUREAU.RUG.NL

ABN AMRO GRONINGEN
REKENINGNR. 56.30.98.961
T.N.V. STICHTING UBBO EMMIUS FONDS
INZAKE ERIC BLEUMINK FONDS

Eric
Bleumink
Fonds

EEN BEELDIGE HERFST IN GRONINGEN

Fotoliefhebbers kunnen hun hart op halen in Groningen. Van september tot en met begin december staat Groningen in het teken van de fotografie.

NOORDERLICHT

De hoofdtentoonstelling 'Traces & Omens' vindt plaats in de Der Aa-kerk, waar 42 fotografen uit 18 landen met stilstaande beelden de tijd weer in beweging zetten. Tegelijkertijd vinden zo'n 60 andere tentoonstellingen plaats in stad en regio Groningen. 4 sept. t/m 9 okt. www.noorderlicht.com

WORLD PRESS PHOTO

Al vijftig jaar laat World Press de bezoekers stil staan bij de gebeurtenissen die zij dagelijks onder ogen krijgen. De tentoonstelling in de Martinikerk, toont alle aspecten van het menselijke bestaan en hebben, als nieuwsfoto's, een grote actuele zeggingskracht. 14 okt. t/m 6 nov. www.wpfgroningen.nl

OOG IN OOG

Het Groninger Museum, een fotogeniek kunstwerk op zich, toont een selectie uit haar unieke fotocollectie. Bekijk de geënceneerde fotografie uit de jaren 80, de confronterende fotografie van Larry Clark en Andres Serrano en een mooie selectie van Anton Corbijn en Inez van Lamsweerde/Vinoodh Matadin. 17 sept. t/m 5 dec. www.groningermuseum.nl

Op de hoogte blijven van (toeristische) ontwikkelingen in Groningen? Abonneer je op de maandelijkse nieuwsbrief. www.groningen.nl/toerisme

Kijk voor meer evenementen informatie op www.groningeruitburo.nl

FOTOGENIEK GRONINGEN ARRANGEMENT

Boek nu vanaf € 55 p.p. (o.a. 1 overnachting, incl ontbijt, entree Groninger Museum en World Press Photo); tel. 050-3135713 of via www.groningen.nl/toerisme/arrangementen

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN

GREETJE VOS-SCHEPERKEUTER (51)

- **Studie** promoveerde in 1983 als biochemicus bij scheikunde
- **Werk** octrooicoördinator bij Biomade, een uit de RUG voortgekomen onderzoeksinstituut op biomedisch vlak
- **Huis** semi-bungalow in Peize
- **Huishouden** getrouwd met Berend (53), alumnus economie, werkt bij de belastingdienst; zoon Ewoud (19), dochter Judith (17)
- **Bruto jaarsalaris** 40.000 euro (70%-aanstelling)

Anno 2005 is haast alles al ontdekt. Echt grote uitvindingen heb je niet meer. Wel verbeteringen. Bij Biomade zoeken we naar verbeteringen van vaccins, of van verpakkingen van medicijnen. In 2000 zijn we begonnen, ik was het tweede personeelslid. Als patent- of octrooicoördinator ben ik de schakel tussen de wetenschappers en het octrooibureau bij het aanvragen en onderhouden van octrooien. Octrooi aanvragen op kennis is heel essentieel, als we dat niet doen willen bedrijven niet met ons in zee. Octrooien zijn de basis voor commercialisatie.

Het is een complexe en dure business. Een eerste aanvraag kost al zo'n negenduizend euro. En het duurt vijf tot zeven jaar voor een octrooi verleend wordt. Het onderhoud is ook duur. Soms laten we octrooien dan ook verlopen. Dan blijkt een onderzoek toch niet genoeg de moeite waard te zijn.

Mijn baan is managementondersteunend, ik doe zelf geen wetenschappelijk onderzoek, maar zonder mijn achtergrond als biochemicus zou ik mijn huidige werk niet goed kunnen doen.

Mijn opa riep vroeger dat meisjes niet hoeven te studeren. Dat heeft mij erg geprikkeld. Ik ging biologie studeren en misschien is het wel door mijn opa dat ik vervolgens in een mannenwereld – want dat is de biochemie toch wel – belandde. Ik zou laten zien dat ik net zo veel kan als een man! Tot 1997 heb ik zelf wetenschappelijk onderzoek gedaan, zeven jaar daarvan was diabetesonderzoek, op het AZG. De reden: Mijn zoon bleek als baby diabetes te hebben. Heel ingrijpend, zo'n ziekte. Het is eigenlijk een wondertje dat ik kon blijven werken.

In mijn huidige werk mis ik het zelf onderzoek doen soms wel, maar ik heb volledig vrede met wat ik nu doe. Bovendien... het onderzoek is heel dichtbij.'

WIM GREMMEN (55)

- **Studie** promoveerde in 1982 als palynoloog (stuifmeel-deskundige) bij biologie
- **Werk** boekbinder
- **Huis** oude smederij in Stedum
- **Huishouden** getrouwd met Susanne (48), eigenares communicatieadviesbureau
- **Bruto jaarmzet** ca. 35.000 euro

Zonde van je opleiding, kreeg ik te horen. Puur economisch misschien, maar voor mij telt dat niet zo. Ik vind mijn werk leuk, kan er mijn creativiteit in kwijt en ik maak mensen blij door hun spullen te repareren. Ik ben een handboekbinder. Mijn klanten zijn vooral particulieren. Ik bind tijdschriften voor ze in, restaureer oude kinderboeken, antieke statenbijbels, dat soort dingen. Nieuwe boeken maak ik ook, meestal bijzondere uitgaven voor een jubileum of een feest. Altijd kleine oplages, mooi verpakt met een foedraal erom of een houten cassette. Verder geef ik boekbindcursussen.

Na mijn studie in Nijmegen en mijn diensttijd was er in Groningen een promotieplaats vrij op het gebied van de palynologie, de pollenleer. Ik kreeg een aanstelling voor vier jaar. Die tijd had ik nodig voor mijn onderzoek.

De twee volgende jaren heb ik, met een uitkering, mijn proefschrift geschreven. Na mijn promotie werkte ik nog twee jaar als onderzoeker. Daarna was ik op de WW aangewezen. Er was geen werk. Omdat er zo veel veen is in Nederland waar je pollenanalyse door studenten op kunt loslaten, was er een overschot aan palynologen ontstaan. Een ellende, die sociale dienst! Ze snapten er niks van mij. Ik kreeg almaar advertenties toegestuurd voor biochemici. En dan werden ze boos als ik niet gesolliciteerd had. Als hobby was ik al geruime tijd aan het boekbinden. Mijn opa was hoofd van een lagere school en repareerde boeken in de vakanties. Dat bracht mij op het idee mijn eigen vogeltijdschriften, die uit elkaar vielen, in te binden. Om het ambacht te leren ging ik een cursus doen in Wassenaar. Mensen reageerden: "Goh, kun jij dat?" Ik wou niet zwart of stiekem werken, dus werd ik officieel boekbinder. De eerste tijd had ik er nog een klein baantje bij: Ik analyseerde watermonsters. Of er nog een bioloog in me zit? Natuurlijk.'

Een promotie leidt ook tot het predikaat 'alumnus'. Daarom ditmaal twee doctoren aan het woord. De een is boekbinder, de ander octrooicoördinator en allebei werden ze geïnspireerd door hun grootvader.

➤ TEKST
ELLIS ELLENBROEK
➤ FOTO'S
JEROEN VAN KOOTEN